

Innst. O. nr. 102

(2008–2009)

Innstilling til Odelstinget
fra finanskomiteen

Ot.prp. nr. 75 (2008–2009)

Innstilling fra finanskomiteen om lov om endringer i finansieringsvirksomhetsloven og enkelte andre lover (kapital- og organisasjonsformer i sparebanksektoren mv.)

Innhold

	Side		Side
1. Proposisjonens hovedinnhold	5	5. Struktur- og foretaksendringer i finansinstitusjon som ikke er organisert i aksjeselskaps form	16
1.1 Sammendrag	5	5.1 Sammendrag	16
1.2 Komiteens merknader	7	5.1.1 Sammenslåing og deling av finansinstitusjon som ikke er organisert i aksjeselskaps form	16
2. Kapitalformer i finansinstitusjoner ..	7	5.1.2 Avvikling av finansinstitusjon som ikke er organisert i aksjeselskaps form	18
2.1 Sammendrag	7	5.2 Komiteens merknader	19
2.1.1 Kapitalstruktur	7	6. Omdanning av finansinstitusjon som ikke er organisert i aksjeselskaps form, særlig om omdanning av sparebanker	19
2.1.2 Eierandelskapital	7	6.1 Sammendrag	19
2.1.3 Ulike klasser for eierandelskapital	8	6.1.1 Tillatelse	19
2.1.4 Fondsobligasjonskapital	8	6.1.2 Gjennomføring	20
2.1.5 Ansvarlig lånekapital	9	6.1.3 Vedtak om omdanning	21
2.1.6 Medlemsansvar i gjensidige forsikringsselskaper og kredittforeninger	9	6.1.4 Navnespørsmålet for omdannede sparebanker	21
2.2 Komiteens merknader	9	6.2 Komiteens merknader	21
3. Organisatoriske bestemmelser og eierbeføyelser	9	7. Finans- og sparebankstiftelser	22
3.1 Sammendrag	9	7.1 Sammendrag	22
3.1.1 Generalforsamling	9	7.2 Komiteens merknader	24
3.1.2 Eierbeføyelser og særlige flertallskrav ..	10	8. Overgangsregler	24
3.2 Komiteens merknader	10	8.1 Sammendrag	24
4. Et modernisert regelverk for eierandelsbevis	10	8.2 Komiteens merknader	25
4.1 Sammendrag	10	9. Administrative og økonomiske konsekvenser	25
4.1.1 Innledning	10	9.1 Sammendrag	25
4.1.2 Utstedelse og tegning	11	9.1.1 Administrative og økonomiske konsekvenser for det offentlige	25
4.1.3 Overkurs	11	9.1.2 Administrative og økonomiske konsekvenser for private	25
4.1.4 Overdragelse og pantsettelse	12	9.2 Komiteens merknader	25
4.1.5 Erverv av egne aksjer og eierandelsbevis	12	10. Komiteens tilråding	26
4.1.6 Erverv av kvalifiserte eierandeler	12		
4.1.7 Overskudd og utbytte – utvanning i institusjoner med eierandelskapital.	12		
4.1.8 Underskudd. Prioritetsrekkefølgen i institusjoner med eierandelskapital	14		
4.1.9 Nedsettelse av vedtektsfestet kapital	15		
4.1.10 Forhøyelse av eierandelskapitalen. Fortrinnsrett mv.	15		
4.1.11 Tegningsretter mv.	15		
4.1.12 Innløsningsrett i fusjonstilfeller	15		
4.1.13 Overskudd i finansinstitusjon uten eierandelskapital	15		
4.2 Komiteens merknader	16		

Innst. O. nr. 102

(2008–2009)

Innstilling til Odelstinget fra finanskomiteen

Ot.prp. nr. 75 (2008–2009)

Innstilling fra finanskomiteen om lov om endringer i finansieringsvirksomhetsloven og enkelte andre lover (kapital- og organisasjonsformer i sparebanksektoren mv.)

Til Odelstinget

1. PROPOSISJONENS HOVEDINNHOLD

1.1 Sammendrag

I proposisjonen fremmes forslag til endringer i finansieringsvirksomhetsloven og enkelte andre lover. I finansieringsvirksomhetsloven foreslås det tatt inn tre nye kapitler om sparebanker og finansinstitusjoner som ikke er organisert i aksjeselskaps form. De nye reglene skal bidra til opprettholdelse av disse institusjonene gjennom et modernisert regelverk om hhv. kapitalforhold og grunnfondsbevis (nytt kapittel 2b), struktur- og foretaksendringer (nytt kapittel 2c) og finans- og sparebankstiftelser (nytt kapittel 2d). Lovforslaget bygger på Banklovkomisjonens utredning nr. 22 Kapital- og organisasjonsformer i sparebanksektoren mv. (NOU 2009:2), som ble avgitt til Finansdepartementet 9. januar 2009. Næringen har underveis uttrykt bred støtte til Banklovkomisjonens utredning. Høringsinstansene har i hovedsak sluttet seg til Banklovkomisjonens utkast, med enkelte merknader.

Proposisjonen inneholder forslag til alminnelige bestemmelser om de viktigste kapitalformer i finansinstitusjoner generelt, og i tillegg forslag til et modernisert regelverk for et kapitalinstrument med eierbeføyelser som skal kunne utstedes av finansinstitusjoner som ikke er organisert i aksjeselskaps form. Slike kapitalinstrumenter er i dag kjent som grunnfondsbevis. Banklovkomisjonen har valgt å benevne begrepet grunnfondsbevis som egenkapitalbevis og begre-

pet grunnfondsbeviskapital som eierandelskapital. Departementet vil benytte begrepet "eierandelsbevis" i stedet for "egenkapitalbevis" som erstatning for begrepet grunnfondsbevis, for å unngå eventuelle uklarheter mht. det nye begrepet eierandelskapital, som er kapitalen som ligger til grunn for eierandelsbeviset. Departementet viser til at det fra sparebankhold generelt er pekt på behovet for å utvikle regelverket for grunnfondsbevis, slik at kapitalinstrumentet blir bedre egnet til innhenting av kapital til sparebanker som har behov for ny egenkapital, eller videreutvikling av, sin virksomhet. Tilgangen til et slikt kapitalinstrument vil også være et tiltak av vesentlig betydning for å motvirke at sparebankenes egenart og rolle i bankmarkedet blir vesentlig endret.

I nytt kapittel 2b avsnitt I i finansieringsvirksomhetsloven foreslås hovedregler om kapitalformer, egenkapital og annen kapital i finansinstitusjoner. Disse reglene skal i hovedsak gjelde uavhengig av institusjonens organisasjonsform. Forslaget bygger i stor utstrekning på aksjelovgivningen, men viderefører i lovs form også sentrale deler av gjeldende grunnfondsbevisforskrift, samt bestemmelser etter sparebank- og forsikringslovgivningen. Etter departementets vurdering vil en, ved å legge reglene tett opp mot aksjelovgivningen, bidra til å gjøre grunnfondsbeviset (eierandelsbeviset) som kapitalinstrument mer konkurransedyktig sammenlignet med aksjer, og dermed også sikre at tradisjonell sparebank og grunnfondsbevisbank fremstår som tilstrekkelig attraktive også i fremtiden.

Departementet viser til at det kan oppstå en såkalt "utvanningseffekt" for grunnfondsbevisinstitusjoner. Hovedårsaken til den såkalte utvanningseffekten er at grunnfondsbeviserne mottar kontant utbytte, mens den selveide kapitalens andel av utbyttet akkumuleres slik at den eierløse kapitalen øker relativt i forhold til grunnfondsbeviskapitalen.

I finansieringsvirksomhetsloven nytt kapittel 2b avsnitt II foreslås regler om bl.a. overskudd og utdeling av utbytte som skal bidra til å motvirke den såkalte utvanningseffekten. Departementet foreslår i tråd med Banklovkommisjonens utkast, en adgang for finansinstitusjonen til å utdele utbytte og gaver innenfor en generell forsvarlighetsgrense. I forlengelsen av dette foreslår departementet at Kredittilsynet gis adgang til å gripe inn, og gi pålegg om anvendelsen av årets overskudd, hvis det er behov for kapitaloppbygging av hensyn til institusjonens soliditet. Hensynet til finansiell stabilitet og forhold som kan få konsekvenser for institusjonens soliditet på kort og lang sikt taler for at det i tillegg til Banklovkommisjonens forslag, også oppstilles et krav om meldeplikt for institusjonen til Kredittilsynet dersom samlet utbytte (dvs. utbytte og gaveutdeling) av årets overskudd skal settes høyere enn 30 pst. av overskuddet etter resultatregnskapet. Dersom utdeling av utbytte overstiger 60 pst. av overskuddet etter resultatregnskapet, erstattes meldeplikt med krav om Kredittilsynets godkjenning.

Proposisjonen inneholder forslag til ny lovregulering av de viktigste spørsmål knyttet til struktur- og foretaksendringer i sparebanker og andre finansinstitusjoner som ikke er organisert i aksjeselskaps form, jf. forslag til nytt kapittel 2c i finansieringsvirksomhetsloven. Gjeldende finanslovgivning inneholder kun enkelte spredte bestemmelser om dette. Mange av de spørsmål som oppstår ved gjennomføring av sammenslåing eller deling og avvikling av finansinstitusjoner som ikke er organisert i aksjeselskaps form, vil i hovedsak svare til tilsvarende spørsmål en møter ved gjennomføringen av fusjoner, fisjoner og avvikling innenfor aksjeselskapsretten. Ettersom aksjelovgivningen inneholder et allerede velprøvd regelverk med ordnede fremgangsmåter, beslutninger og gjennomføringsmåter ved foretaksendringer, vil dette regelverket etter departementets vurdering i stor grad kunne benyttes som modell og ha stor overføringsverdi ved utformingen av et regelverk for institusjoner som ikke er organisert i aksjeselskaps form.

Departementet foreslår, i tråd med Banklovkommisjonens utredning, regler som vil åpne for strukturendringer innen finans- og forsikringssektoren. Regelverket tar sikte på å imøtekomme et ønske fra sparebanknæringen om et regelverk som legger til rette for strukturendringer innenfor sparebanksektoren. Et hovedformål er at de ulike modellene for omstrukturering skal være gode alternativer til omdanning til bank i aksjeselskaps form. Departementet foreslår at det fortsatt skal være en adgang til omdanning, og at gjeldende bestemmelser i finansieringsvirksomhetsloven om omdanning av gjensidige forsikringsselskaper, kredittforeninger og sparebanker til finansin-

stitusjon i aksjeselskaps form, i hovedsak videreføres. Forslaget til bestemmelser om omdanning av sparebanker innebærer imidlertid en viss utbygging i forhold til gjeldende rett, men departementet legger til grunn at rammene for at en sparebank skal kunne omdannes eller kjøpes opp fortsatt vil være avgrenset. Departementet legger til grunn at det må foreligge tungtveiende grunner som taler for omdanning, for at en tillatelse skal kunne gis. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til omdanning av sparebank, skal det etter lovforslaget legges vekt på at sparebanker som hovedregel bør være organisert som vanlig sparebank eller som sparebank med eierandelskapital. Det skal også legges vekt på virksomheten sparebanken har drevet i vedkommende kommune og i tilfelle om eller hvordan virksomheten vil bli videreført. Behovet for kapital skal være hovedbegrunnelsen bak en søknad om omdanning.

For å motvirke at sparebanker ser omdanning til bank i aksjeselskaps form som en forutsetning for å få dekket sitt kapitalbehov, må målsettingen være at eierandelsbevis som kapitalinstrument i hovedsak skal kunne markedsmessig sidestilles med aksjer. I forlengelsen av dette er det behov for å utvide bruksområdet for finansstiftelser til også å omfatte forvaltningen av eierandelsbevis som overføres til en stiftelse i forbindelse med struktur- og foretaksendringer. Det er derfor foreslått særlige regler om finans- og sparebankstiftelser. Disse bestemmelsene er foreslått i et eget nytt kapittel 2d i finansieringsvirksomhetsloven, atskilt fra bestemmelsene i forslaget om struktur- og foretaksendringer (som i hovedsak vil være foranledningen til at den enkelte stiftelse blir etablert). Kapittel 2d avsnitt I omhandler de alminnelige regler om finansstiftelser. Dette gjelder finansstiftelser etablert i forbindelse med foretaksendringer i gjensidige forsikringsselskaper, kredittforeninger, og i hovedsak sparebanker. Særlige regler om sparebankstiftelser foreslås i kapittel 2d avsnitt II.

En overordnet målsetting for forslaget er å ivareta sparebankenes egenart, og at endring i sparebankstrukturen ikke skal gå på bekostning av sparebankvesenets positive sider. Det sentrale spørsmål knyttet til struktur- og foretaksendringer i sparebanksektoren har vært at rammevilkårene for sparebanker bør gi aktørene frihet til å foreta en samfunnsmessig ønsket strukturtilpasning. Departementet har tidligere gitt uttrykk for dette i sin redegjørelse til Stortinget om spørsmål knyttet til sparebankstrukturen i Ot.prp. nr. 11 (2006–2007). Stortinget tok departementets redegjørelse til orientering, jf. Innst. O. nr. 41 (2006–2007) og Besl. O. nr. 55 (2006–2007). Finanskomiteen uttalte følgende om saken i Innst. O. nr. 41 (2006–2007):

"Komiteen viser til at sparebankloven gir sparebankene andre rammevilkår enn forretningsbanker.

Dette lovverket har vært med på å sikre sparebankenes eksistens og at de har forblitt på norske hender, noe som har vært viktig for næringslivet i hele landet, nyskaping og velfungerende konkurranse i næringslivet som helhet.

Komiteen peker på at vi i Norge nå har tre sparebankmodeller (tradisjonell sparebank, grunnfondsbevissparebank og aksjesparebank). Eventuelle endringer i lovverket må innebære at ingen av modellene blir diskriminert.

Komiteen understreker viktigheten av at reglene som utformes tar sikte på å behandle aktørene i bankmarkedet likt, slik at ingen kommer i en svekket stilling i forhold til oppkjøp fra andre aktører, men gis mulighet til å opptre på lik linje.

Komiteen viser videre til at Rammevilkårutvalget, nedsatt av Sparebankforeningen, nå har avgitt sin innstilling. En samlet sparebanknæring ser behov for noe mer fleksibilitet i regelverket, slik at bankene kan tilpasse seg markedssituasjonen og konkurransen fra utenlandske aktører. Samtidig er næringen delt i synet på viktige prinsipielle spørsmål som blant annet berører de konsesjonssøknadene som departementet skal avgjøre. Komiteen mener det må gjøres en helhetsvurdering i de aktuelle sakene ut fra hva som tjener strukturen i det norske bankmarkedet på sikt."

1.2 Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Alf E. Jakobsen, Rolf Terje Klunghland, Torgeir Micaelsen, lederen Reidar Sandal, Eirin Kristin Sund og Marianne Aasen, fra Fremskrittspartiet, Gjermund Hagesæter, Ulf Leirstein, Peter N. Myhre og Jørund Rytman, fra Høyre, Svein Flåtten, Linda C. Hofstad Helleland og Jan Tore Sanner, fra Sosialistisk Venstreparti, Magnar Lund Berge og Heikki Holmås, fra Kristelig Folkeparti, Hans Olav Syversen, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, og fra Venstre, Lars Sponheim, viser til at Regjeringens vurderinger og forslag er nærmere omtalt nedenfor i denne innstillingen og i Ot.prp. nr. 75 (2008–2009).

2. KAPITALFORMER I FINANSINSTITUSJONER

2.1 Sammendrag

2.1.1 Kapitalstruktur

Departementet slutter seg til Banklovkommissjonens tilnærming til regler om kapitalstruktur i finansinstitusjoner i utkastet til kapittel 2b. Departementet er enig i at sentrale bestemmelser om viktige kapitalformer bør utformes som et helhetlig regelverk og være lovfestet. Departementet er videre enig i at reglene bør reflektere den risiko som er knyttet til den enkelte kapitalform, og følge utgangspunktene for kapitalstrukturen slik disse gjelder for aksjeselska-

per. Departementet foreslår at Banklovkommissjonens forslag følges opp i samsvar med drøftelsen i det følgende.

2.1.2 Eierandelskapital

Departementet slutter seg til Banklovkommissjonens forslag om at reglene om eierandelskapital for finansinstitusjoner inntas i et nytt kapittel 2b i finansieringsvirksomhetsloven. Departementet legger til grunn at en endret begrepsbruk kan være hensiktsmessig. Det vises til at de nye begrepene "egenkapitalbevis" og "eierandelskapital" som Banklovkommissjonen har foreslått, klarere markerer at det er tale om egenkapital. Samtidig vil de foreslåtte begrepene også kunne gis en mer treffende oversettelse når egenkapitalbevis skal markedsføres i internasjonale kapitalmarkeder. Departementet vil imidlertid benytte begrepet "eierandelsbevis" i stedet for "egenkapitalbevis", for å unngå eventuelle uklarheter mht. det nye begrepet eierandelskapital, som er kapitalen som ligger til grunn for eierandelsbeviset. Departementet foreslår videre i tråd med Banklovkommissjonens forslag at det inntas en definisjon av hva som skal anses for å være egenkapital i en finansinstitusjon som ikke er organisert som aksjeselskap, jf. forslaget til ny § 2b-1 første ledd i finansieringsvirksomhetsloven.

Departementet slutter seg til Banklovkommissjonens forslag til hvilke kapitalklasser som skal anses for grunnfondskapital i finansinstitusjoner som ikke er organisert i aksjeselskaps form. Tilsvarende er departementet enig i Banklovkommissjonens forslag til hvilke kapitalklasser som skal anses for å være eierandelskapital i finansinstitusjoner som ikke er organisert i aksjeselskaps form. Departementet foreslår at det gis regler om grunnfondskapital og eierandelskapital som svarer til Banklovkommissjonens utkast. Departementet finner ikke at det er behov for tilføyelse som foreslått av Gjensidige Forsikring. Det vises til forslaget til ny § 2b-1 annet og tredje ledd.

Departementet er enig med Banklovkommissjonen i at hjemmelen til å utstede grunnfondsbevis, som hittil har vært gitt i den enkelte særlov for hver type institusjon, heretter bør samles i finansieringsvirksomhetsloven, jf. forslaget til ny § 2b-2 første ledd første punktum. Departementet er også enig med Banklovkommissjonen i at det i bestemmelsens annet punktum fastslås at det som hovedregel skal være knyttet eierbeføyelser til eierandelsbevis. Departementet mener det i utgangpunktet ikke er grunnlag for å åpne for at institusjonene kan utstede egenkapitalinstrumenter uten eierbeføyelser og slutter seg til Banklovkommissjonens utkast til § 2b-2 første ledd annet punktum. Det vises i den forbindelse også til de prinsipielle betraktninger som departementet gir nedenfor i kapittel 4.3.3 i vurderingen av adgang til å opprette flere klasser av eierandelsbevis. Departementet

mentet foreslår imidlertid at det presiseres i nytt tredje punktum at Kongen i særlige tilfelle i forskrift kan gi regler om adgang til å opprette ulike klasser av eierandelskapital, og at Kongen i forskrift også kan gi nærmere regler om hvorvidt det kan eller skal knyttes eierbeføyelser til de ulike klassene av eierandelskapital. Det vises til § 2b-2 første ledd tredje punktum.

Departementet slutter seg til Banklovkommisjonens forslag om at det bør åpnes for en adgang til å utstede eierandelsbevis ved omklassifisering eller konvertering av grunnfondskapital, jf. forslaget til ny § 2b-2 annet ledd. Departementet viser til behovet som oppstod i forbindelse med konsesjonssøknaden til Gjensidige Forsikring BA for å gi dispensasjon fra gjeldende regler på området.

Departementet er enig med Banklovkommisjonen i at eierandelsbevis som utstedes ved slik omklassifisering eller konvertering, som hovedregel skal overføres vederlagsfritt til en stiftelse, jf. forslaget til ny § 2b-2 tredje ledd første punktum. Som Banklovkommisjonen ser departementet imidlertid et behov for et unntak i tilfeller hvor det er behov for å overføre eierandelsbevis i forbindelse med visse foretaksendringer, jf. forslaget til ny § 2b-3 tredje ledd annet punktum.

Departementet slutter seg til Banklovkommisjonens hovedregel om at eierandelskapital ikke kan kreves tilbakebetalt med mindre annet følger av særlige lovregler, jf. forslaget til ny § 2b-2 fjerde ledd. Det vises til at gjeldende rett bygger på et tilsvarende prinsipp.

Likeledes slutter departementet seg til Banklovkommisjonens forslag om at egenkapital som hovedsak skal innbetales i penger. Aksjelovene bygger på et tilsvarende prinsipp, og forslaget representerer videreføring av gjeldende bestemmelse i grunnfondsbeforskriften § 4. Departementet er enig i Banklovkommisjonens forslag til presisering av bestemmelsens virkeområde, jf. forslaget til ny § 2b-3 første ledd.

Departementet slutter seg til Banklovkommisjonens forslag om at utstedelse av eierandelsbevis ved foretaksendringer, som ledd i virksomhetsovertakelser og ved innbetaling ved konvertering av grunnfondskapital, unntas fra kravet om innbetaling i penger, jf. forslaget til ny § 2b-3 annet og tredje ledd. Departementet er enig med Banklovkommisjonen i at bestemmelsene i allmennaksjeloven som regulerer innbetaling i annet enn penger bør gjelde tilsvarende for disse unntakstilfellene, jf. forslaget til ny § 2b-3 fjerde ledd.

2.1.3 Ulike klasser for eierandelskapital

For aksjeselskapers vedkommende må preferansekapital, som skal ha andre egenskaper enn selskapets øvrige selskapskapital, innhentes gjennom utste-

delse av aksjer i egen aksjeklasse. Opprettelse av slik aksjeklasse må skje ved vedtektsendring i generalforsamlingen før selskapet mottar kapitaltilskuddet. Det må klart gå fram av vedtektene hva som skiller aksjeklassene, og aksjenes samlede pålydende innenfor hver klasse, jf. allmennaksjeloven § 4-1 første ledd. Forskjeller mellom aksjeklasser vil ofte gjelde stemmerett, utbytterett, innsøkningsrett for selskapet, konvertering, og prioritet ved inndekning av underskudd og tap ved nedsettelse av kapitalen. Aksjelovgivningen inneholder ikke materielle krav eller regler om dette, men har utførlige regler om selve beslutningsprosessen og dermed fastsettelse av tegningsgrunnlaget ved emisjon. Uavhengig av dette kan vedtektene inneholde særskilte flertallskrav, eventuelt enstemmighetskrav, jf. allmennaksjeloven § 5-17.

For sparebanker med grunnfondsbevis skjer utstedelse av nye grunnfondsbevis etter grunnfondsbeforskriften §§ 4 flg. Det er verken etter sparebankloven eller grunnfondsbeforskriften åpnet for å ha ulike klasser med grunnfondsbevis, dvs. grunnfondsbevis med ulike egenskaper, slik som for aksjer, jf. allmennaksjeloven § 4-1.

For aksjer har allmennaksjeloven § 4-1 tilstrekkelige regler. Aksjeklassene må klart defineres i vedtektene. For eierandelskapital åpner ikke Banklovkommisjonens utkast for tilsvarende ulike klasser av eierandelsbevis. Departementet viser til at det for eierandelsbevisenes vedkommende er en markedsmessig fordel med et instrument som har en fast struktur. På den annen side vil det i enkelte særlige tilfelle være behov for å kunne utstede eierandelsbevis av ulike slag. Det kan for eksempel være behov for å opprette en særskilt klasse av eierandelskapital med eierandelsbevis utstedt mot kapitalinnskudd fra Statens finansfond. Skal det innføres flere klasser av eierandelskapital, trengs derfor en bestemmelse som åpner for dette. Departementet ser det som hensiktsmessig at det kan gis nærmere regler om adgangen til å utstede ulike klasser av eierandelskapital i forskrift, herunder at det i forskrift kan åpnes for at det ikke knyttes eierbeføyelser til disse, og foreslår at Kongen i særskilte tilfeller gis hjemmel til å gi slik forskrift. Departementet foreslår videre at det i forskrift også kan gis nærmere regler om hvorvidt det skal knyttes eierbeføyelser til ulike klasser av eierandelskapital. Det vises til § 2b-2 første ledd tredje punktum.

2.1.4 Fondsobligasjonskapital

Hva en bank kan utstede av kjernekapitalinstrumenter, krav til slik kjernekapital, herunder krav til fondsobligasjoner, er regulert blant annet i beregningsforskriften. I tillegg har Finansdepartementet i brev til Kredittilsynet 27. juni 2002 gitt ytterligere veiledning.

For å skape mest mulig klarhet i forhold til kapitaldekningsregler, finner departementet det hensiktsmessig å kun følge opp Banklovkommisjonens utkast til § 2b-4 tredje og syvende ledd om prioritetsregler i ny § 2b-4 første og annet ledd. Departementet foreslår her i tråd med Banklovkommisjonens utkast, at fondsobligasjonskapital skal stå tilbake for andre fordringer på en finansinstitusjon som ikke er organisert i aksjeselskaps form, med unntak av krav på tilbakebetaling av eller utbytte på eierandelskapital og grunnfondskapital. Fondsobligasjonskapitalens prioritet skal fremgå av avtalevilkårene. Det vises til § 2b-4 første ledd. Videre presiserer departementet at dette ikke skal være til hinder for at en finansinstitusjon som ikke er organisert i aksjeselskaps form, med samtykke av Kredittilsynet utsteder annen type av kapitalinstrument som Kredittilsynet godkjenner som kjernekapital etter ellers gjeldende regler. Departementet viser til at det må fremgå av avtalevilkårene i hvilken utstrekning reglene i første ledd skal gjelde for dette kapitalinstrumentet. Det vises til § 2b-4 annet ledd.

Departementet ser det i tillegg som hensiktsmessig at det kan fastsettes nærmere regler om fondsobligasjonskapital i forskrift. Departementet foreslår at Kongen gis hjemmel til å fastsette slik forskrift. Det vises til § 2b-4 tredje ledd. Et utgangspunkt for slike forskriftsbestemmelser vil være Banklovkommisjonens utkast til lovregler som ikke er tatt inn her. Departementet presiserer i denne sammenheng at Banklovkommisjonen bør se nærmere på hvorvidt regler som nå eventuelt forskriftsfestes, senere bør lovfestes i forbindelse med utkast til ny finanslov.

Departementet følger på denne bakgrunn ikke opp Banklovkommisjonens utkast til § 2b-22 tredje ledd.

2.1.5 Ansvarlig lånekapital

Reglene for ulike former for ansvarlig lånekapital, kommer hovedsakelig til uttrykk i konsesjonspraksis. Det finnes også noen særlige regler om nedskrivning av ansvarlig kapital i banksikringsloven § 3-6. Vilkårene som i henhold til gjeldende praksis normalt stilles for opptakelse av evigvarende og tidsbegrenset ansvarlig lånekapital, er inntatt i to rundskriv fra Kredittilsynet (14/2001 og 21/2001).

Banklovkommisjonen ønsker å lovfeste de grunnleggende prinsippene som skal gjelde for ansvarlig lånekapital. Tilsvarende som i forslaget til § 2b-4, finner departementet det hensiktsmessig for å skape mest mulig klarhet i forhold til kapitaldekningsreglene, å kun følge opp Banklovkommisjonens utkast til § 2b-5 tredje ledd, slik at det fastsettes en regel om at ansvarlig lånekapital skal stå tilbake for andre fordringer på en finansinstitusjon som ikke er organisert i aksjeselskaps form, med unntak av krav på

tilbakebetaling av eller utbytte på fondsobligasjonskapital, grunnfondskapital og eierandelskapital. Den ansvarlige lånekapitals prioritet skal fremgå av låneavtalen. Det vises til § 2b-5 første ledd.

Departementet ser det som hensiktsmessig at det kan fastsettes nærmere regler om ansvarlig lånekapital i forskrift. Departementet foreslår at Kongen gis hjemmel til å fastsette slik forskrift. Det vises til § 2b-5 annet ledd. Et utgangspunkt for slike forskriftsbestemmelser vil være Banklovkommisjonens utkast til lovregler som ikke er tatt inn her. Departementet presiserer i denne sammenheng at Banklovkommisjonen bør se nærmere på hvorvidt regler som nå eventuelt forskriftsfestes, senere bør lovfestes i forbindelse med utkast til ny finanslov.

2.1.6 Medlemsansvar i gjensidige forsikrings-selskaper og kredittforeninger

For gjensidige forsikringsselskapene finnes reglene om medlemsansvar i forsikringsvirksomhetsloven §§ 4-8 og 4-9. Det er ikke gitt lovbestemmelser om medlemsansvar i kredittforeninger, men det var etter tidligere ulovfestede prinsipper adgang til å vedtektsfeste slikt ansvar.

Departementet viser til at medlemsansvaret etter Banklovkommisjonens utkast følger av lovbestemmelsen og ser derfor ikke behov for at det i tillegg fremgår av foretakets vedtekter. Etter departementets vurdering er det heller ikke nødvendig at ansvarsbegrensning gis til kjenne ved tilføyelse av bokstavene BA. Departementet foreslår etter dette at det fastsettes ny § 2b-6 i finansieringsvirksomhetsloven i samsvar med Banklovkommisjonens utkast.

2.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag.

3. ORGANISATORISKE BESTEMMELSER OG EIERBEFØYELSER

3.1 Sammendrag

3.1.1 Generalforsamling

Departementet foreslår bestemmelser om generalforsamlingen i ny § 2b-26. Bestemmelsene er i samsvar med Banklovkommisjonens utkast. Reglene om generalforsamlingen er beregnet på institusjoner som ikke er organisert i aksjeselskaps form. Departementet er enig med Banklovkommisjonen i at reglene om eierandelsbevis krever klare regler om saksbehandling og vedtak i generalforsamlingen. Departementet viser dessuten til at reglene også vil ha betydning i forhold til foretaksendringer i kapittel 2c og 2d.

Slik utkastet er utformet, skal reglene i kapittel 2b til 2d gjelde for alle slike institusjoner. Reglene om adgang til å fastsette særlige flertallskrav i ved-

tektene, bygger på ønsker fra næringen. Departementet legger til grunn at det ikke er nødvendig å endre sparebanklovens regler om forstanderskapets sammensetning (loven kapittel 3) eller saksbehandlingsregler i sparebankloven § 11. Forsikringsvirksomhetsloven kapittel 4 har ikke regler om vanlig generalforsamling, men krever at vedtektene skal angi sammensetningen. Forsikringsvirksomhetsloven kapittel 5 har kun en enkelt bestemmelse (§ 5-8), som tilsvarer § 2b-26.

Departementet viser til at bestemmelsen om generalforsamling også vil kunne være relevant for lovens kapittel 2c. Departementet foreslår at det fastsettes en bestemmelse i samsvar med Banklovkomisjonens utkast, men at det presiseres i bestemmelsen at man med generalforsamling mener det samme både i kapittel 2b og 2c.

3.1.2 Eierbeføyelser og særlige flertallskrav

Departementet slutter seg til Banklovkomisjonens forslag om at det skal være knyttet eierbeføyelser til eierandelsbevis, jf. forslag til ny § 2b-2 første ledd. Når det gjelder Sparebankforeningens merknad til henvisning til allmennaksjeloven § 5-4 og spørsmålet om å tillate utbyttebevis uten eierbeføyelser, er dette noe departementet ikke vil gå inn for, jf. drøftelsen ovenfor i kapittel 4.3 om ulike klasser for eierandelskapital.

Departementet er enig med Banklovkomisjonen i at det bør være opp til den enkelte institusjon å vedtektsfeste hvilken innflytelse eierandelskapitalen skal gis innenfor lovens ramme. Departementet slutter seg til Banklovkomisjonens forslag om at det skal være opp til den enkelte institusjon å velge hvilken av de to former for eierinnflytelse som skal knyttes til eierandelsbevisene. Etter departementets oppfatning bør det imidlertid være opp til institusjonen å vurdere om en gitt ordning anses hensiktsmessig ut fra formålene som søkes oppnådd. Det vises til lovforslaget § 2b-10, jf. § 2b-11 og § 2b-12. Departementet er videre enig i Banklovkomisjonens vurdering av hvilke typer beslutninger det bør gjelde særlige flertallskrav til. På denne bakgrunn foreslår departementet at Banklovkomisjonens forslag følges opp. Det vises til lovforslag § 2b-10 annet ledd.

3.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til at etter gjeldende rett brukes begrepet "grunnfondsbevis" for å beskrive kapitalinstrument med eierbeføyelser som kan utstedes av finansinstitusjoner som ikke er organisert i aksjeselskaps form (dvs. sparebanker m.fl.). Videre viser komiteen til at Regjeringen i Ot.prp. nr. 75 (2008–2009) foreslår at det eksisterende begrepet "grunnfondsbevis" erstattes med begrepet "eierandelsbevis". Banklovkomisjonen foreslo i NOU 2009:2 å

bruke begrepet "egenkapitalbevis". Begrunnelsen i Ot.prp. nr. 75 (2008–2009) for å erstatte dette med begrepet "eierandelsbevis", var at sistnevnte begrep stod i bedre logisk sammenheng med begrepet "eierandelskapital", som er begrepet som Banklovkomisjonen foreslår brukt om kapitalen som ligger til grunn for grunnfondsbeviset.

Komiteen vil peke på at det i etterkant av komiteens høring 12. mai 2009 av Ot.prp. nr. 75 (2008–2009), er kommet innspill fra Gjensidige og også henvendelser fra representanter fra Sparebankforeningen hvor det vises til at Gjensidige nå har foretatt undersøkelser som tilsier at begrepet "egenkapitalbevis" markedsmessig er å foretrekke fremfor begrepet "eierandelsbevis". Komiteen understreker at et vesentlig formål med å endre reglene om sparebankenes grunnfondsbevis, er å bedre grunnfondsbevisets markedsmessige stilling. Av denne grunn mener komiteen det er av avgjørende betydning at man erstatter dagens "grunnfondsbevis" kun med én ny benevnelse.

Komiteen viser til at de argumentene som er fremmet tilsier at det både er mulig å erstatte "grunnfondsbevis" med "eierandelsbevis" eller med "egenkapitalbevis". I denne sammenheng peker komiteen på at Sparebankforeningen under høringen i komiteen ikke hadde innsigelser mot noen av de begrepene som er foreslått til erstatning for "grunnfondsbevis", men som nevnt tidligere er det kommet innsigelser i etterkant. Som følge av dette, og som følge av at enkelte aktører av markedsmessige grunner har uttrykt preferanse for begrepet "egenkapitalbevis", foreslår komiteen at det eksisterende begrepet "grunnfondsbevis" i de nye reglene erstattes med begrepet "egenkapitalbevis".

Komiteen slutter seg for øvrig til Regjeringens forslag.

4. ET MODERNISERT REGELVERK FOR EIERANDELSBEVIS

4.1 Sammendrag

4.1.1 Innledning

Banklovkomisjonen har hatt som utgangspunkt at problemene knyttet til struktur- og foretaksendringer i sparebanksektoren vanskelig kan løses på en tilfredsstillende måte uten at det først er utarbeidet utkast til et modernisert regelverk om grunnfondsbevis.

Banklovkomisjonen viser til at det fra sparebankhold er pekt på behovet for å utvikle regelverket på en slik måte at kapitalinstrumentet blir bedre egnet til innhenting av kapital til sparebanker som har behov for ny egenkapital som grunnlag for, eller videreutvikling av, virksomheten. Banklovkomisjonen viser videre til at det er pekt på at grunnfondsbevis utformet i samsvar med gjeldende regler neppe tilfreds-

stiller et moderne egenkapitalinstrument som sparebanker og gjensidige forsikringsselskaper vil ha behov for.

Banklovkommissjonen påpeker at tilgangen til et slikt moderne kapitalinstrument kan være av vesentlig betydning for å motvirke at sparebankenes egenart og rolle i bankmarkedet blir vesentlig endret. Det anføres at særlig større sparebanker ellers kan komme til å se det som fordelaktig å foreta omdanning til bank organisert i aksjeselskaps form for å få dekket sitt kapitalbehov via verdipapirmarkedet.

Banklovkommissjonen har lagt til grunn at et viktig formål ved utformingen av et nytt regelverk om grunnfondsbevis, bør være å gjøre egenkapitalinstrumentet til et hensiktsmessig redskap ved håndteringen av ulike problemer knyttet til kapitalforholdene ved struktur- og foretaksendringer som bare gjelder foretak som ikke er organisert i aksjeselskaps form.

Siktemålet for Banklovkommissjonen har vært at grunnfondsbevis i praksis skal kunne la seg bruke i samsvar med formålet med de enkelte transaksjoner som institusjonene ønsker å gjennomføre.

4.1.2 Utstedelse og tegning

Departementet slutter seg til Banklovkommissjonens forslag til regler om utstedelse av egenkapitalbevis mv. Etter departementets syn er det viktig at kravet til kvalifisert flertall i institusjonens øverste organ for vedtak om utstedelse av grunnfondsbevis videreføres i det nye regelverket. Som Banklovkommissjonen ser departementet det som hensiktsmessig at allmennaksjelovens regler om krav til forslag, beslutning, fullmakt mv. fortsatt skal gjelde. Det vises til forslaget til ny § 2b-9.

Departementet er enig med Banklovkommissjonen i at det ubetingede forbudet mot at innbetaling skjer i annet enn penger ikke bør videreføres. Etter departementets vurdering vil det generelt sett være mer hensiktsmessig at hensynet til at det skjer en reell innbetaling ivaretas ved at bestemmelsen i allmennaksjeloven § 10-2, gis tilsvarende anvendelse, enn ved at dagens regel videreføres. Departementet viser i den forbindelse til at et ubetinget forbud vil kunne være til hinder for gjennomføringen av omdanning eller omstrukturering. Utstedelse ved konvertering av grunnfondskapital kan være den mest hensiktsmessige løsningen i tilfeller hvor institusjonen klart kan anses for å være overkapitalisert, og det dermed vil være lite ønskelig å øke institusjonens kapitalisering ytterligere. Når det gjelder Kredittilsynets merknad, legger departementet til grunn at adgangen til å konvertere grunnfond til eierandelskapital forutsetter samtykke fra konsesjonsmyndighetene, og at det i den forbindelse vil bli vurdert om konvertering må anses for hensiktsmessig ut fra de formål transaksjonen er ment å skulle oppfylle.

Departementet er enig med Banklovkommissjonen i at regelen i grunnfondsbevisforskriften § 2 bør videreføres for egenkapitalbevis. Departementet slutter seg til Banklovkommissjonens forslag om at allmennaksjelovens regler om tegning, tildeling og melding til Foretaksregisteret skal gjelde tilsvarende for egenkapitalbevis. Det vises til forslag til ny § 2b-13.

4.1.3 Overkurs

Departementet slutter seg i hovedsak til Banklovkommissjonens forslag og foreslår bestemmelser om overkurs i ny § 2b-14. Departementet viser imidlertid til at det i Gjensidige Forsikrings høringsvar 3. mars 2008 til Finansdepartementets forslag om tiltak for å bedre og stabilisere rettighetsforholdet mellom selv-eid kapital og grunnfondsbeviskapital, fremgår at en fordeling tilsvarende regelen i Banklovkommissjonens utkast til § 2b-14, ikke vil gi en teoretisk korrekt fordeling av overkurs i tilfeller hvor institusjonen har eierandelskapital fra før. I Gjensidige Forsikrings notat 3. oktober 2008 til Banklovkommissjonen drøftes mulige løsninger på dette problemet, herunder en mulig forskriftsregulering og som alternativ en adgang for generalforsamlingen til å vedta det konkrete beløp det i et gitt tilfelle vil være korrekt å tilføre kompensasjonsfondet. Siden den teoretisk korrekte fordelingen av overkurs når det må tas hensyn til eksisterende eierandelskapital er teknisk komplisert, antar departementet at det kan være hensiktsmessig at den korrekte fordelingen beregnes av styret og vedtas av institusjonen, jf. adgangen for institusjonen til å fastsette slikt beløp etter § 2b-14 annet ledd første punktum. Departementet ser det imidlertid som hensiktsmessig at det oppstilles en forskriftshjemmel i tilfelle det skulle oppstå behov for å gi nærmere regler om fordeling av overkurs på et senere tidspunkt, jf. forslaget til forskriftshjemmel i § 2b-14 annet ledd tredje punktum.

Når det gjelder spørsmål om særlig medinnflytelse for eierandelsbeviserne ved forhøyelse og nyemisjon av eierandelsbevis, er det departementets utgangspunkt at eierne i prinsippet vil være nærmest til å vurdere om det oppnås tilstrekkelig vederlag for eierandelsbevis som utstedes. Som påpekt av Banklovkommissjonen er denne typen transaksjoner av vesentlig betydning for institusjonens eksisterende eiere. Dette tilsier som Banklovkommissjonen foreslår, at det bør oppstilles krav om kvalifisert flertall for å fatte denne typen beslutninger.

Departementet vil bemerke at Norges Bank viser til at det vil kunne være vanskelig å oppnå hensikten med fordelingsregelen dersom kursen ikke fullt ut fastsettes i markedet, for eksempel ved rettede emisjoner og i emisjoner hvor eierandelsbeviserne har fortrinnsrett. For å sikre at hensikten med bestemmelsen oppnås også i slike situasjoner, foreslår de-

partementet at det oppstilles krav om at emisjonskursen som hovedregel skal reflektere det markedet må antas å ville betale. Departementet vil imidlertid bemerke at det kan være vanskelig å vurdere og føre bevis for om kursen som oppnås for utstedte grunnfondsbevis gir et reelt uttrykk for hva markedet er villig til å betale. Isolert sett kunne dette tilsi at en gitt emisjonskurs også burde godkjennes av myndigheter, eventuelt en uavhengig ekspert, før emisjonen tiltales gjennomført. Finansdepartementet vurderer imidlertid en slik løsning som lite praktisk.

Departementet vil påpeke at kursforhold ved kapitalutvidelser er, slik erfaring fra aksjemarkedet viser, et meget vanskelig tema. Hvor partsinteressene går inn for å få best mulig resultat interesser på egne vegne. Hva som skal til for at noen vil tegne aksjer eller eierandelsbevis, beror først og fremst på investorenes og utstederens vurdering av markedsforholdene og på utstederens behov for å skaffe ny kapital. Utstedere må ofte gi en viss rabatt for overhodet å få kapitalen tegnet. Dette gjelder også i forhold til eierandelskapital. Denne rabatten vil normalt innebære at selve tegningsretten får en viss verdi og dermed kan omsettes på markedet, slik at de eierne som ikke vil delta i utvidelsen kan selge sine rettigheter. Etter departementets vurdering vil det sjelden være grunnlag for myndighetene til å fravike den oppfatning som ligger til grunn for den vurdering av disse forhold som flertallet i generalforsamlingen foretar i det enkelte tilfellet. Situasjonen i grunnfondsbevisinstitusjoner skiller seg imidlertid fra aksjeselskap fordi det er to eierklasser, og grunnfondskapital i utgangspunktet ikke vil ha tegningsrett og derfor vil komme særlig dårlig ut ved en for lav kurs. Etter departementets vurdering er det derfor behov for å oppstille en sikkerhetsventil for det tilfellet at det både oppnås for lav kurs og at dette uforholdsmessig forringer grunnfondskapitalen.

Departementet foreslår derfor at det åpnes for en adgang for Kredittilsynet til i særlige tilfelle å gripe inn og stoppe gjennomføringen av en kapitalforhøyelse dersom eierandelsbevis utstedes til en kurs som klart må antas å avvike fra instrumentets virkelige verdi. Det vises til forslag til ny § 2b-23 sjette ledd annet punktum.

4.1.4 Overdragelse og pantsettelse

Departementet slutter seg til Banklovkommisjonens forslag, og er herunder enig i at også allmennaksjelovens regler om pantsettelse av aksjer bør gjøres tilsvarende gjeldende for eierandelsbevis. Departementet foreslår at det fastsettes § 2b-15 i samsvar med Banklovkommisjonens utkast.

4.1.5 Erverv av egne aksjer og eierandelsbevis

Departementet er enig med Banklovkommisjonen i at forbudet mot tegning av egne eierandelsbevis videreføres, med unntak som foreslått i tilfeller hvor grunnfondskapital konverteres, jf. forslag til ny § 2b-16 første ledd. De nærmere regler om erverv av egne aksjer og eierandelsbevis foreslås i ny § 2b-8. Departementet slutter seg til forslaget om at regelen i allmennaksjeloven § 9-4 gjøres gjeldende tilsvarende for eierandelsbevis. Departementet er enig i at fullmakt til erverv av egne eierandelsbevis bør godkjennes av Kredittilsynet. Etter dette foreslår departementet at det fastsettes regler i samsvar med Banklovkommisjonens forslag, herunder utkastet til § 2b-8 tredje ledd, og foreslår tilsvarende bestemmelse i § 2b-8 tredje ledd. Departementet slutter seg til Banklovkommisjonens vurdering av at det ikke bør åpnes for utvidet adgang til erverv av egne grunnfondsbevis utover det som er drøftet i det foregående.

4.1.6 Erverv av kvalifiserte eierandeler

Departementet er enig med Banklovkommisjonen i at finansieringsvirksomhetslovens eierbegrensningsregler også bør gjelde for eierandelsbevis. Departementet viser i den forbindelse til at det tidligere, jf. bl.a. Ot.prp. nr. 50 (2002–2003) er lagt til grunn at grunnfondsbevis skal være omfattet av reglene om eierkontroll.

Departementet slutter seg til Banklovkommisjonens forslag om legaldefinisjon av begrepet kvalifisert eierandel som skal gjelde for institusjoner med eierandelskapital. Departementet er enig i at reglene om eierkontroll som hovedregel ikke skal gjelde utstedelse av eierandelsbevis som overføres til finansstiftelse ved konvertering av grunnfondskapital. Formålene som eierkontrollreglene skal ivareta oppfylles i slike tilfeller best ved konsesjonsvurderingen, og det vil da i den forbindelse måtte vurderes om det skal oppstilles krav om snarlig markedsføring av eierandelsbevisene, eller om stiftelsen er slik innrettet at det bør gis adgang til at stiftelsen kan fortsette å utøve (betydelig) eierskap i institusjonen. Det vises til forslag til ny § 2b-17.

4.1.7 Overskudd og utbytte – utvanning i institusjoner med eierandelskapital.

DISPONERING AV UTBYTTEMIDLER

Departementet mener at det er av avgjørende betydning for å bevare sparebanknæringens egenart at grunnfondsbeviset som kapitalinstrument markedsmessig gis rammebetingelser som er konkurranse-dyktige med aksjer. Departementet merker seg Kredittilsynets og Norges Banks bekymring for at Banklovkommisjonens forslag til løsninger på utvanningseffekten kan medføre en redusert kapitaloppbygning

i institusjonen på kort og lang sikt, og vil kunne virke negativt på finansiell stabilitet.

Etter departementets vurdering er det mest hensiktsmessige å følge Banklovkommisjonens forslag som åpner for en adgang til gaveutdeling innenfor en forsvarlighetsgrense, men med en noe videre utformet adgang for Kredittilsynet til på nærmere vilkår å gripe inn mot størrelsen på samlet utbytte (dvs. utbytte og gaveutdeling) enn det Banklovkommisjonen har foreslått.

Departementet viser til at forslaget til ny § 2b-18 om overskudd, utbytte mv., bygger på det prinsipp at overskudd på driften av finansinstitusjonen skal fordeles etter eierbrøken, og at også den del av overskuddet som vedtas benyttet til utbytte fordeles mellom eierandelskapital og grunnfondskapital etter eierbrøken. Kapitaloppbyggingen i institusjonen skjer derfor ved at den del av overskuddet som ikke besluttes disponert som utbyttedmidler legges til eierandelskapitalen eller grunnfondskapitalen. Behovet for kapitaloppbygging må vurderes på institusjonsnivå ved fastsettelse av hvor stor del av årets overskudd som skal gå til utbyttedmidler fordelt etter eierbrøken. Forslaget til § 2b-18 tredje ledd annet punktum setter her en generell forsvarlighetsgrense. Det presiseres at forsvarlighetsgrensen gjelder i forhold til samlede utbyttedmidler. Kapitaloppbyggingen vil dermed skje med forholdsmessige bidrag fra overskudd tilordnet så vel eierandelskapitalen og grunnfondskapitalen, fordi kun det resterende overskudd vil utgjøre utbyttedmidler til fordeling som nevnt ovenfor.

En begrensning av sparebankens adgang til å disponere sin tilordnede andel av de samlede utbyttedmidler for at grunnfondskapitalen skal økes, vil innebære en skjev fordeling mellom eierandelskapitalen og grunnfondskapitalen. Dette vil videre kunne føre til den "utvanning" av eierandelskapital som ønskes unngått. Særlige begrensninger i institusjonens disponering av utbyttedmidler tilordnet grunnfondskapitalen, slik som foreslått av Kredittilsynet og Norges Bank, vil reelt sett bety at utbytteprosent på de to kapitalformer ikke blir den samme. For øvrig bør det merkes at den del av årets avkastning som er tilordnet eierandelsbevisene og som ikke besluttes utdelt som utbytte, kan overføres til utjevningsfondet. Etter forslag til ny § 2b-19 kan utjevningsfondet brukes til å opprettholde utbyttet på eierandelsbevis, og man kan således benytte midler i utjevningsfondet til å øke utbyttet, et år, ut over det som besluttes utdelt av årets resultat. Dette vil i tilfelle medføre at eierandelsbrøken endres slik eierandelskapitalen reduseres tilsvarende "tappingen" av utjevningsfondet.

Departementet foreslår i tråd med Banklovkommisjonens utkast en uttrykkelig bestemmelse som presiserer at med overskudd menes årets overskudd etter godkjent resultatregnskap for siste regnskapsår,

og etter at det er foretatt korrigeringer for overføringer til eller fra fond for vurderingsforskjeller, samt for avsetninger for fond til urealiserte gevinster og overføringer fra fond for urealiserte gevinster som tidligere er resultatført. Departementet foreslår at allmennaksjeloven § 3-3a om fond for urealiserte gevinster skal gjelde tilsvarende. Det vises til forslag til ny § 2b-18 første ledd.

Departementet er enig med Banklovkommisjonen i at Kredittilsynet bør gis en generell hjemmel til å gripe inn hvis det er behov for kapitaloppbygging av soliditetshensyn på kort og lang sikt. Det vises til forslag til ny § 2b-18 sjette ledd. For å sikre en tilfredsstillende kontroll med det forsvarlighetsprinsipp som oppstilles i forslag til § 2b-18 tredje ledd, foreslår imidlertid departementet at § 2b-18 sjette ledd utformes noe mer konkret enn Banklovkommisjonens utkast. Det oppstilles et krav om at styret skal gi melding til Kredittilsynet dersom det samlede utbyttet av årets overskudd skal settes høyere enn 30 pst. av overskuddet etter resultatregnskapet. Det presiseres at det her siktes til det samlede utbyttet, dvs. både det som tilordnes eierne av eierandelsbevis og det som tilordnes institusjonen. En slik bestemmelse begrunnes ut fra hensynet til å sikre institusjonens soliditet på kort og lang sikt og hensynet til finansiell stabilitet. Det er etter departementets oppfatning viktig at myndighetene, i tillegg til hjemler for å sikre soliditeten i kapitaldekningsregelverket, har mulighet til å gripe inn ved konkrete disposisjoner som kan få konsekvenser for institusjonens soliditet. Det foreslås derfor at utbytte og gavetildeling som settes høyere enn 60 pst. av overskuddet etter resultatregnskapet skal godkjennes av Kredittilsynet. Departementet legger til grunn at normal utdeling av utbytte og gaver som ligger på nivå med tidligere utdeling av utbytte og gaver, jf. forsvarlighetsbegrensningen, normalt godkjennes når kapital situasjonen i institusjonen ellers tilsier at dette er fornuftig.

SÆRLIG OM DISPONERING AV UTBYTTEMIDLER ETTER ÅR MED TAP

Etter Banklovkommisjonens utkast til nytt eierandelsbevisregelverk oppheves eksisterende begrensninger på mulighetene til å disponere overskudd til formål utenfor institusjonen, blant annet i form av gaveutdelinger. Dette søkes balansert ved at mulighetene for å reversere utvanning gjennom emisjoner fjernes ved at overkurs heretter skal fordeles mellom eiergruppene i henhold til eierbrøken.

Ved brev 16. november 2007 ga departementet dispensasjon slik at Gjensidige Forsikring BA kunne etablere et grunnfondsbevisinstrument, og vedtektsfeste ordninger som på flere vesentlige punkter avvok fra gjeldende regelverk. Departementet vurderte den gangen at Gjensidiges ordning var bedre tilpasset de

særlige behovene til et gjensidig forsikringselskap, samtidig som balansen mellom eiergruppene i tilstrekkelig grad ville bevares gjennom de særlige løsninger som Gjensidige hadde utarbeidet.

Utgangspunktet for Gjensidiges ordning er en vedtektsfestet plikt til å fordele overskudd mellom eiergruppene forholdsmessig, jf. vedtektene pkt. 15.2. En slik fordeling innebærer at det ikke lenger vil skje noen utvanning av grunnfondsbeviserne ved overskuddsdisponeringen. Isolert sett vil dette være egnet til å forrykke balansen mellom eiergruppene som følge av økning av den selveide kapitalen. Gjensidiges vedtekter inneholder derfor flere tiltak for å gjenopprette balansen.

I tilfelle underskudd er det Gjensidiges ordning at prioritetsreglene etter grunnfondsbevisforskriften i hovedsak gjelder. Siden dette ville medføre en [urettmessig] utvanning av den selveide kapitalen fordi reglene fører til at denne må bære en større del av underskuddet, har Gjensidige vedtektsfestet at fordelingsregelen etter pkt. 15.2 nevnt ovenfor, for å reversere utvanningen, kan fravikes i de påfølgende årene etter år med underskudd, jf. pkt. 15.4. Ved konsesjonsbehandlingen la departementet til grunn at denne reverseringsadgangen som hovedregel ville bli benyttet.

Etter Banklovkomisjonens utkast til nytt eierandelsbevisregelverk bygges det i vesentlig utstrekning på Gjensidiges modell. På viktige punkter er det imidlertid avvik som etter departementets syn kan gi uheldige utslag i praksis.

Pkt. 15.4 annet ledd i Gjensidiges vedtekter, slik de ble godkjent av Finansdepartementet, lyder:

"Godkjenner generalforsamlingen et revidert regnskap med underskudd, vil eierbrøken bli endret fordi klasse II kapital [den selveide kapitalen] vil utgjøre en forholdsvis mindre andel av egenkapitalen enn tidligere. Ved behandlingen av årsregnskapet for påfølgende år kan generalforsamlingen beslutte at utbetaling av utbytte til kundene skal unnlates eller reduseres for helt eller delvis å rette opp en slik endring av eierbrøken, selv om utbytte utbetales til grunnfondsbeviserne. Beslutning om unnlatt eller redusert utbytte kan ikke treffes senere enn på den tredje ordinære generalforsamling etter den generalforsamling som godkjente regnskapet med underskudd."

Den korresponderende regelen i Banklovkomisjonens utkast er annen halvdel av utkastet § 2b-18 femte ledd tredje punktum:

"... institusjonen kan treffe særlige tiltak for å motvirke eller rette på slik endring."

Ved behandlingen av Gjensidiges konsesjonsøknad la departementet til grunn at adgangen etter pkt. 15.4 i vedtektene normalt ville bli benyttet slik at eierbrøken ble gjenopprettet. Departementet bygget dessuten på at selskapets kunder, på grunn av interes-

sen i sin vedtektsfestede utbytterett, gjennom sine representanter i generalforsamlingen ville øve press på institusjonen for å påse at så ville skje.

Etter departementets syn er det avgjørende at den selveide kapitalen ikke blir dårligere stilt som følge av reglene om inndekning av underskudd. Dersom Gjensidiges ordning, med praktisering som lagt til grunn, lovfestes som en hovedregel for slike situasjoner, er det departementets vurdering at en vil kunne unngå at den selveide kapitalen blir dårligere stilt. Etter departementets oppfatning kan det imidlertid ikke uten videre bygges på at det vil være like stor interesse i å "treffe særlige tiltak" i institusjoner hvor det ikke finnes noen gruppe som har direkte interesse i å få utbetalt utbyttet fra institusjonens andel av egenkapitalen. Dette tilsier et behov for å sikre at intensjonen bak Gjensidiges vedtektsbestemmelse generelt vil bli oppfylt for alle de forskjellige typene institusjoner som tenkes omfattet av det nye regelverket om eierandelsbevis. Selv om Banklovkomisjonens utkast til annen halvdel av § 2b-18 femte ledd tredje punktum vil åpne for en ordning som svarer til Gjensidiges vedtektsbestemmelse som et "særlig tiltak", er det departementets vurdering at den selveide kapitalen bør beskyttes ved at institusjonen uttrykkelig gis rett til å disponere utbyttedmidler tilordnet grunnfondskapitalen til å rette opp eierbrøken, i stedet for å disponere utbyttedmidlene i samsvar med vedtektene. Det vises til forslag til ny § 2b-18 femte ledd.

Departementet slutter seg til Banklovkomisjonens utkast til § 2b-19, og ser ikke behov for slik presisering som Gjensidige Forsikring foreslår.

4.1.8 Underskudd. Prioritetsrekkefølgen i institusjoner med eierandelskapital

Departementet er enig med Banklovkomisjonen i at gjeldende regelverk om prioritetsrekkefølgen ved nedskrivning for å dekke underskudd skal videreføres, og foreslår at det fastsettes regler i samsvar med dette. Det vises til forslag til ny § 2b-20. Departementet følger ikke opp Banklovkomisjonens utkast til § 2b-22 tredje ledd. Disse reglene følger av kapitaldekningsregelverket. Etter dagens regelverk har fondsobligasjoner og ansvarlige lån bedre prioritet enn innskutt egenkapital, herunder eierandelskapital i sparebank som har utstedt eierandelsbevis. Hvis sparebankens kjernekapitaldekning faller under 5 pst., eller sparebankens kapitaldekning faller under 8 pst., skal fondsobligasjon skrives ned for å dekke resultatført underskudd i årsregnskapet under løpende drift som ikke kan dekkes av opptjent egenkapital, med samme prioritet (pro rata) som nedskrivning av innskutt eierandelskapital i bank som har utstedt eierandelsbevis.

Det vises også til at Europaparlamentet og EUs ministerråd nå har til behandling et forslag til endring

av kapitaldekningsdirektivene (2006/48/ec og 2006/49/ec) som inneholder nærmere krav til definisjon av såkalt "ren" kjernekapital ("core tier 1 – capital"). Etter forslaget til nye regler må kapital som skal kunne inngå i ren kjernekapital regnes som egenkapital etter nasjonal lovgivning og dekke tap ved løpende drift og avvikling på linje ("pari passu") med innskutt egenkapital. Dette vil kunne stille strengere krav til eierandelsbevisets stilling i forhold til prioritetsrekkefølgen for å dekke underskudd under løpende drift og ved avvikling.

4.1.9 Nedsettelse av vedtektsfestet kapital

Regler om nedsettelse av grunnfondsbeviskapitalen er gitt i grunnfondsbevisforskriften § 12, jf. § 28.

Departementet er enig med Banklovkommissjonen i at reglene om kapitalnedsettelse etter grunnfondsbevisforskriften § 12, jf. § 28, i hovedsak bør videreføres. Departementet slutter seg i hovedsak til Banklovkommissjonens utkast til utforming av § 2b-7 og § 2b-22 i finansieringsvirksomhetsloven, § 2b-22 unntatt tredje ledd. Det vises til lovforslaget §§ 2b-7 og 2b-22.

For fondsobligasjoner og ansvarlige lån gjelder tilsvarende regler som beskrevet under overskriften "Underskudd. Prioritetsrekkefølgen i institusjoner med eierandelskapital". Nedskrivning av fondsobligasjoner og ansvarlige lån skal følge dagens regler, jf. beregningsforskriften og brev fra Finansdepartementet til Kredittilsynet 27. juni 2002.

Dette betyr at bare dersom hele eierandelskapitalen er nedskrevet, skrives fondsobligasjon som nevnt ned med endelig virkning. Nedskrivning av fondsobligasjon skal reverseres ved overskudd i årsregnskapet. Eierandelskapital kan ikke betjenes med utbytte før nedskrevet fondsobligasjon som nevnt er reversert til opprinnelig pålydende beløp.

4.1.10 Forhøyelse av eierandelskapitalen. Fortrinnsrett mv.

Departementet slutter seg til Banklovkommissjonens vurderinger og foreslår at det fastsettes regler i samsvar med Banklovkommissjonens utkast til § 2b-23.

4.1.11 Tegningsretter mv.

Departementet vil, som Banklovkommissjonen, ikke utelukke at også institusjoner som har utstedt eierandelsbevis, kan få et behov for å benytte tegningsretter, konvertible lån eller lignende betingede instrumenter. Også hensynet til at institusjoner som konkurrerer i samme marked skal ha mest mulig like rammebetingelser taler isolert sett for at eierandels-

bevisinstitusjonene bør ha adgang til å benytte disse instrumentene.

Departementet viser til at bruken av denne typen instrumenter, som Banklovkommissjonen påpeker, vil legge grunnlag for en fremtidig forhøyelse av eierandelskapitalen uten nytt vedtak i institusjonen. I eierandelsbevisinstitusjoner som dels er selveide/kundeide vil eventuell overkurs måtte fordeles mellom kapitalklassene dersom den økonomisk uriktige formen for utvanning skal unngås. Etter Banklovkommissjonens forslag er det forutsatt at det beløp som betales for tegningsrettene skal fordeles etter hovedregelen i utkastet til ny § 2b-16. Tilsvarende bestemmelse er foreslått av departementet i § 2b-14. Departementet slutter seg til Banklovkommissjonens vurdering og foreslår at det fastsettes regler som innebærer at gjeldende regelverk for tegningsretter videreføres. Dette er i samsvar med Banklovkommissjonens utkast. Det vises til forslag til ny § 2b-24 og ny § 2b-25.

4.1.12 Innløsningsrett i fusjonstilfeller

Grunnfondsbevisforskriften § 25 oppstiller en særlig rett for grunnfondsbeviseneiere til å kreve innløsning i tilfeller hvor institusjonen har truffet vedtak om fusjon (sammenslåing) med en tilsvarende institusjon. Det følger av bestemmelsens første punktum at grunnfondsbeviseneiere som representerer minst 1/10 av grunnfondsbeviskapitalen kan fremsette krav om at det innkalles til grunnfondsbeviseneiermøte for å ta stilling til innløsningsspørsmålet. Dersom forslaget får tilslutning fra grunnfondsbeviseneiere som representerer minst 2/3 av den samlede grunnfondsbeviskapitalen skal grunnfondsbevisene til eiere som stilte seg bak beslutningen innløses til markedsverdi. Dersom det ikke oppnås enighet om grunnfondsbevisenes markedsverdi fastsettes innløsningskursen ved skjønn. Utgifter i den forbindelse dekkes av institusjonen. I bestemmelsens første ledd sjettede punktum angis at prosedyrereglene i grunnfondsbevisforskriften §§ 19 til 21 som hovedregel gjelder tilsvarende så langt de passer. Av bestemmelsens annet ledd følger at nevnte prosedyreregler ikke gjelder for gjensidige forsikringsselskaper.

Departementet er enig i Banklovkommissjonens prinsipielle betraktninger knyttet til innløsningsretten etter gjeldende § 25 i grunnfondsbevisforskriften, og støtter Banklovkommissjonens forslag om at bestemmelsen ikke videreføres i det nye regelverket.

4.1.13 Overskudd i finansinstitusjon uten eierandelskapital

Departementet slutter seg til Banklovkommissjonens vurdering og foreslår at det fastsettes regler i samsvar med Banklovkommissjonens utkast. Det vises til forslag til ny § 2b-27.

4.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag.

Komiteen konstaterer at departementet vil videreføre gjeldende regelverk om prioriteringsrekkefølge for eierandelsbevis ved nedskrivning for å dekke underskudd.

Komiteen peker på at det pågår arbeid i Europaparlamentet og EUs ministerråd knyttet til endring av kapitaldekningsdirektivene (2006/48/ec og 2006/49/ec).

Komiteen peker på at ettersom det ennå ikke foreligger en formell vedtakelse av de nevnte direktivene, er det på nåværende tidspunkt vanskelig å si noe mer konkret om eventuelle konsekvenser for det norske regelverket. Komiteen vil imidlertid understreke at når direktivene formelt er vedtatt, må norske myndigheter vurdere endringene, og utarbeide et forslag til høring av endringer i det norske kapitaldekningsregelverket for å følge opp direktivendringene. Det vil da bli en egen behandling av mulige endringer i norsk rett som følge av direktivene.

5. STRUKTUR- OG FORETAKS- ENDRINGER I FINANSINSTITUSJON SOM IKKE ER ORGANISERT I AKSJESELSKAPS FORM

5.1 Sammendrag

5.1.1 *Sammenslåing og deling av finansinstitusjon som ikke er organisert i aksjeselskaps form*

Sammenslåing, deling og andre foretaksendringer av finansinstitusjoner som ikke er organisert i aksjeselskaps form, er i liten grad regulert i gjeldende lovgivning. For finansinstitusjoner i aksjeselskaps form er struktur- og foretaksendringer meget utførlig regulert i aksjelovgivningen.

En rekke bestemmelser i finanslovgivningen stiller krav om at struktur- og foretaksendringer ikke kan gjennomføres uten tillatelse fra konsesjonsmyndighetene. Hvilke forhold konsesjonsmyndighetene skal legge vekt på ved vurderingen av om tillatelse skal gis eller ikke, er imidlertid regulert i liten grad.

Banklovkommissjonen har foreslått strukturendringer som bygger på Sparebankforeningens Rammekårutvalgs modeller. Departementet slutter seg til Banklovkommissjonens vurdering med enkelte presiseringer og tilføyelser, og foreslår i nytt kapittel 2c i finansieringsvirksomhetsloven, bestemmelser som legger til rette for omstruktureringer i henhold til de ulike modellene for sammenslåing og deling. Dette innebærer at det åpnes for strukturendringer i henhold til Hallingdal-, Terra-, Tingvoll- og Telemarkmodellene, med enkelte nærmere omtalte begrensninger. Departementet slutter seg til både Rammekv

kårutvalgets og Banklovkommissjonens vurdering av at det, av hensyn til å bevare sparebankvesenets egenart, er behov for å legge til forholdene bedre til rette for ulike typer strukturendringer som kan fremtre for den enkelte sparebank som gode alternativer til omdanning til bank i aksjeselskaps form. Departementet fremhever som et sentralt hensyn, at reglene som foreslås skal legge til rette for at vanlig sparebank og sparebank med eierandelskapital fortsatt skal være hovedmodeller innen sparebanksektoren. Et viktig tiltak i så måte er å styrke grunnfondsbevisets stilling slik at de tradisjonelle sparebankmodellene ikke blir negativt diskriminert i forhold til aksjemodellen. Det er departementets vurdering at det forslag til regler om eierandelskapital og eierandelsbevis som foreslås i nytt kapittel 2b, er i samsvar med denne målsettingen.

Departementet antar at ved å legge til rette for omstrukturering basert på Hallingdal- og Terramodellene, vil en samtidig vesentlig redusere behovet for sammenslåing etter Telemarkmodellen. Det kan imidlertid ikke utelukkes at det fortsatt vil være behov for omdanning til bank i aksjeselskaps form, men departementet foreslår at slik omdanning skal være begrunnet i institusjonens behov for kapital, ikke i strukturelle hensyn.

VIRKEOMRÅDE

Departementet slutter seg til Banklovkommissjonens vurdering og foreslår i nytt kapittel 2c avsnitt I bestemmelser om sammenslåing og deling av finansinstitusjoner som ikke er organisert i aksjeselskaps form, det vil si sparebank, kredittforening og gjensidig forsikringsselskap. Bestemmelsene skal også gjelde ved sammenslåing av virksomhet i en institusjon som ikke er organisert i aksjeselskaps form med en institusjon som er organisert etter aksjelovgivningen. Det vises til forslag til ny § 2c-1 første ledd.

Gjensidige Forsikring har uttrykt ønske om at § 2c-1 første ledd første punktum presiseres slik at det fremgår at bestemmelsen gjelder sammenslåing av finansinstitusjoner og deling av finansinstitusjoner som ikke er organisert i aksjeselskaps form. Departementet viser til at § 2c-1 første ledd første punktum omhandler sammenslåing av finansinstitusjoner som ikke er organisert i aksjeselskaps form og deling av finansinstitusjoner som ikke er organisert i aksjeselskaps form. Sammenslåing og deling av to finansinstitusjoner som er organisert i aksjeselskaps form, reguleres av aksjelovgivningens bestemmelser om fusjon og fisjon. Departementet finner det således ikke nødvendig å endre bestemmelsen i tråd med merknaden fra Gjensidige Forsikring.

Likt med sammenslåing og deling regnes avhendelse og overtakelse av hele eller en vesentlig del av virksomheten med tilhørende eiendeler og forpliktet-

ser. Finansdepartementet foreslår at Kongen gis hjemmel til i tvilstilfelle å avgjøre om avhendelsen eller overtakelsen omfatter en stor del av virksomheten og eiendelene, samt hjemmel til å fastsette nærmere regler om sammenslåing og deling av finansinstitusjon som ikke er organisert i aksjeselskaps form. Det vises til forslag til ny § 2c-1 annet og tredje ledd.

TILLATELSE

Departementet viser til at gjeldende lovgivning inneholder en rekke bestemmelser som stiller krav om at struktur- og foretaksendringer ikke kan gjennomføres uten tillatelse fra konsesjonsmyndighetene, og slutter seg til Banklovkomisjonens utkast til regler som videreføre dette. Det vises til forslaget § 2c-2 første ledd. Departementet understreker at det må skilles mellom den konsesjonsmessige vurderingen av selve strukturendringen og konsesjonsmessige spørsmål som knytter seg til opprettelse av en finansstiftelse eller finansinstitusjon i forbindelse med strukturendringen. Konsesjonsmyndighetenes vurdering av om det skal gis tillatelse til de omsøkte struktur- og foretaksendringer, vil knytte seg til det samlede opplegget for transaksjonen i det enkelte tilfellet. Det må foretas en konkret helhetsvurdering hvor alle relevante hensyn vektlegges.

Kredittilsynet og Terra-Gruppen fraråder at det foreslås lovregler som åpner for en oppkjøpsmodell. Departementet understreker at det er et sentralt hensyn å videreføre sparebankenes egenart samt å videreføre sparebanker med lokal forankring. Departementet legger til grunn at rammen for at en sparebank skal kunne omdannes til aksjeselskap eller kjøpes opp av et aksjeselskap etter lovforslaget fortsatt vil være snever. Etter departementets vurdering er det viktig at det kan føres en konsesjonspraksis som kan motvirke de betenkelighetene Kredittilsynet peker på knyttet til at meglerhus, forretningsbanker mv. ser et kommersielt grunnlag for å "restrukturere" den eierløse kapitalen i sparebankene ved omstrukturering (sammenslåing, omdanning mv.) med formål om at institusjonen skal overtas av en forretningsbank eller lignende. Departementet forutsetter på denne bakgrunn at det vil føres en konsesjonspraksis hvor transaksjoner med formål å "restrukturere" den eierløse kapitalen i sparebanker for slike kommersielle formål, kan avvises. Regelverket er ikke ment å skulle legge til rette for at de store sentralt lokaliserte institusjonene skal kunne ekspandere ved å kjøpe opp innmaten i lokale sparebanker og deretter legge ned lokalkontorene. Departementet legger til grunn at de særlige reglene som foreslås for omdanning av sparebank i § 2c-13 tredje ledd, vil legge til rette for en restriktiv praksis også hva gjelder en aksjebanks oppkjøp av sparebank. Det vises i den forbindelse til den innstramning som departementet foreslår i forhold til

Banklovkomisjonens utkast til § 2c-13 tredje ledd. Dette innebærer både en uttrykkelig bestemmelse om at det i konsesjonsvurderingen skal legges vekt på at sparebanker som hovedregel bør være organisert som vanlig sparebank eller sparebank med eierandelskapital, og at det skal legges vekt på virksomheten sparebanken har drevet i vedkommende kommune og i tilfelle om eller hvordan denne ønskes videreført. Departementet foreslår på den bakgrunn at Banklovkomisjonens forslag følges opp med de nevnte endringer. Det vises til forslaget § 2c-2 annet ledd, samt til den nærmere drøftelsen av forslag til regler om omdanning mv. i kapittel 8 nedenfor.

Departementet foreslår videre, i tråd med Banklovkomisjonens utkast, at vedtektsendringer i forbindelse med sammenslåing eller deling skal godkjennes av Kongen. Det samme gjelder vedtekter for finansinstitusjon eller finansstiftelse som opprettes i forbindelse med sammenslåing eller deling, jf. forslaget § 2c-2 tredje ledd.

VEDTAK OM SAMMENSLÅING ELLER DELING

Departementet slutter seg til Banklovkomisjonens vurdering og foreslår at vedtak om sammenslåing eller deling av finansinstitusjon som ikke er organisert i aksjeselskaps form, skal treffes av generalforsamlingen med samme flertall som for vedtektsendring, eventuelt etter særlige flertallskrav fastsatt i vedtektene. I tråd med Banklovkomisjonens utkast foreslår departementet at bestemmelser i allmennaksjeloven kapittel 13 (fusjon mv.) og 14 (fisjon mv.) gis tilsvarende anvendelse. Sparebankforeningen har foreslått at det tas inn en presisering i § 2c-3 annet og tredje ledd om at bestemmelsene i allmennaksjeloven ikke skal gjelde direkte, men kun så langt de passer. Departementet mener dette er en hensiktsmessig presisering. Det vises til forslag til ny § 2c-3.

Som nevnt ovenfor viser departementet til at selv om kredittforeninger er en type samvirkeforetak, gjelder det for disse institusjonene en rekke særlige regler etter bestemmelser i spesiallovgivningen. Inn til forholdet mellom finanslovgivningen og samvirkeoven er vurdert av Banklovkomisjonen, legger finansdepartementet til grunn at finanslovgivningens regler forutsetningsvis må gå foran reglene etter den alminnelige samvirkelovgivning. Departementet ser det som hensiktsmessig at reglene som foreslås bygger på reglene i allmennaksjeloven, og ikke reglene i samvirkeoven. Det vises for øvrig til departementets vurdering i kapittel 3.4.

Utkast til stiftelsesdokumenter med vedtekter for selskap og finansstiftelse som skal opprettes ved sammenslåingen eller delingen, skal legges frem for generalforsamlingen ved behandling av planen for strukturendringen. Stiftelsesdokumentene skal angi hvem som skal være styremedlemmer og revisor inn-

til valg er foretatt av generalforsamlingen, og det skal vedlegges åpningsbalanse utarbeidet etter reglene i allmennaksjeloven § 2-8. Det vises til forslaget § 2c-3 fjerde og femte ledd.

Departementet foreslår i tråd med Banklovkomisjonens utkast, regler om registrering i Foretaksregisteret og kreditorvarsel, samt melding om ikrafttreden og gjennomføring av vedtaket om strukturendringen i nye §§ 2c-5 og 2c-6. Bestemmelsene gir de relevante reglene i allmennaksjeloven tilsvarende anvendelse. I forslaget § 2c-7 gis reglene om søksmål om gyldigheten av slike vedtak i allmennaksjeloven tilsvarende anvendelse.

Ved sammenslåing av gjensidige forsikringselskaper vil bestemmelsen i forsikringsvirksomhetsloven § 13-5, som blant annet bestemmer at et gjensidig forsikringselskap kan overdra eiendeler, rettigheter og forpliktelser i sin helhet til annet gjensidig forsikringselskap mot at medlemmene blir medlemmer i det overtakende selskapet, også komme til anvendelse.

UTSTEDELSE AV EIERANDELSBEVIS MV.

Banklovkommisjonen har vist til at dersom en skal motvirke at sparebanker ser omdanning til bank i aksjeselskaps form som en forutsetning for å få dekket sitt kapitalbehov, må eierandelsbevis som kapitalinstrument i det store og hele kunne sidestilles med aksjer markedsmessig. Eierandelsbevisene skal videre være et så fleksibelt kapitalinstrument at det også vil kunne fylle de oppgaver som eierandelsbevis er tiltenkt innenfor de relevante modeller for struktur og foretaksendringer innenfor sparebanksektoren. Med unntak av Telemarkmodellen, vil det sentrale i de øvrige modeller være overdragelse av virksomhet mellom sparebanker mot vederlag i form av eierandelsbevis, eventuelt på annen måte fastsatte andeler av overskudd.

Departementet foreslår i tråd med Banklovkomisjonens utkast at en finansinstitusjon som ikke er organisert i aksjeselskaps form, i forbindelse med sammenslåing kan utstede eierandelsbevis ved konvertering av grunnfondskapital til eierandelskapital. Bestemmelsen åpner for en sammenslåing etter en stiftelsesmodell, og fastslår videre at egenkapitalbevisene vederlagsfritt skal overføres til en finansstiftelse som opprettes av institusjonen, med mindre de skal benyttes som vederlag for overtagelse av virksomhet, jf. forslaget § 2b-3 annet ledd. Tilsvarende skal eierandelsbevis som en institusjon skal motta etter tegning eller som vederlag ved overdragelse av sin virksomhet, overføres til en finansstiftelse opprettet av institusjonen. Det vises til forslaget til ny § 2c-4 første ledd.

Dersom en eller flere av de finansinstitusjoner som deltar ved sammenslåingen eller delingen, har

eierandelskapital, skal planen for strukturendringen angi bytteforholdet mellom eierandelsbevisene og eierandelsbevis som skal utstedes av den overtakende institusjonen, jf. forslaget § 2c-4 annet ledd.

Særlige bestemmelser om finans- og sparebankstiftelser er foreslått i nytt kapittel 2d i finansieringsvirksomhetsloven, og det vises til den nærmere omtalen nedenfor i kapittel 9. Departementet foreslår at eierbegrensingsreglene i finansieringsvirksomhetsloven §§ 2-2 til 2-6 ikke skal komme til anvendelse ved overføring av de eierandelsbevis som skal overtas av den opprettede finansstiftelsen. Det vises til lovforslaget § 2c-4 første ledd siste punktum.

Banklovkommisjonen har også foreslått bestemmelser som åpner for en vedtektsfesting av fordelingen av den del av overskuddet i den sammenslåtte sparebanken som skal disponeres som utbyttedmidler til fordel for de miljøer som var omfattet av de sparebanker som deltar i sammenslåingen, samt fordelingen av egenkapital ved en senere avvikling av den sammenslåtte banken. Departementet finner Banklovkomisjonens forslag hensiktsmessig og viser til at høringsinstansene er positive til dette. Departementet foreslår bestemmelser som følger opp Banklovkomisjonens utkast på dette området. Det vises til forslaget § 2c-4 tredje ledd.

I tråd med Banklovkomisjonens utkast foreslår departementet i ny § 2c-4 fjerde ledd at i tilfelle av sammenslåing som innebærer at virksomheten i en finansinstitusjon som ikke er organisert i aksjeselskaps form, overdras til en annen finansinstitusjon som er organisert i aksjeselskaps form, skal vederlaget og annen gjenværende kapital disponeres etter reglene om disponering av egenkapitalen ved avvikling, jf. forslaget § 2c-4 fjerde ledd

5.1.2 Avvikling av finansinstitusjon som ikke er organisert i aksjeselskaps form

Finansdepartementet slutter seg til Banklovkomisjonens vurdering og foreslår i nytt kapittel 2c avsnitt II regler om avvikling av finansinstitusjoner som ikke er organisert i aksjeselskaps form. Vedtak om avvikling treffes av generalforsamlingen med samme flertall som for vedtektsendring, med mindre annet følger av lov. Vedtaket kan ikke settes i verk før etter godkjenning av Kongen, som kan stille vilkår. Videre oppstilles krav om registrering i Foretaksregisteret, samt kreditorvarsel. Dette er bestemmelser som bygger på prinsippene i sparebankloven § 47 og forsikringsvirksomhetsloven § 13-1. Det vises til forslaget §§ 2c-8 og 2c-9.

Departementet slutter seg til Banklovkomisjonens utkast til regler om fremgangsmåten ved avvikling og viser til lovforslaget § 2c-10. Banklovkommisjonen har foreslått at Kredittilsynet skal opprette et avviklingsstyre som skal tre i stedet for foretakets

styre og daglig leder. Sparebankforeningen har bemerket at det ved avvikling som skjer som et ledd i struktur- og foretaksendringer, ofte ikke vil være eiendeler eller forpliktelser igjen i den institusjonen som skal avvikles, og at det således ikke vil være behov for et slikt avviklingsstyre. Departementet er enig i at behovet for et avviklingsstyre vil kunne være begrenset i de tilfeller hvor det ikke er eiendeler eller forpliktelser igjen i institusjonen som skal avvikles. Departementet finner det likevel hensiktsmessig at det skal opprettes et avviklingsstyre som skal forstå avviklingen av institusjonen. Departementet viser til at det i fjerde ledd foreslås at Kredittilsynet kan gi særlige nærmere regler om avviklingen. Departementet antar at det vil kunne være aktuelt å gi særlige regler om avviklingen av en slik "tom" institusjon.

Departementet bemerker for øvrig at inntil forholdet mellom finanslovgivningen og samvirkeoven er vurdert av Banklovkommissjonen, legger Finansdepartementet til grunn at finanslovgivningens regler forutsetningsvis må gå foran reglene etter den alminnelige samvirkeovngivningen. Departementet ser det som hensiktsmessig at reglene som foreslås bygger på reglene i allmennaksjeloven, og ikke reglene i samvirkeoven. Det vises også til departementets vurdering i kapittel 3.4.

Departementet slutter seg til Banklovkommissjonens vurdering av at allmennaksjelovens regler om ledelsens oppgaver, saksbehandling samt representasjon utad i §§ 6-12 til 6-34, skal gjelde tilsvarende for avviklingsstyret og, i tilfelle, daglig leder, og videre at selve gjennomføringen av avviklingen i hovedsak skal skje etter allmennaksjelovens regler. Det vises til forslaget § 2c-10 annet ledd.

Banklovkommissjonen foreslår i utkast til § 2c-10 tredje ledd at avviklingsstyret i samsvar med forsikringsvirksomhetsloven § 13-3 kan inngå avtale med annet forsikringsselskap om overføring av hele forsikringsbestanden. Arntzen de Besche har på vegne av Gjensidige Forsikring foreslått en justering av ordlyden slik at det fremgår at avviklingsstyret kan inngå avtale med annet forsikringsselskap om overføring av hele eller deler av forsikringsbestanden, og ikke bare hele forsikringsbestanden slik Banklovkommissjonen legger opp til. Ordlyden i dagens bestemmelse forsikringsvirksomhetsloven inneholder ikke en slik presisering, og departementet finner det derfor ikke hensiktsmessig å endre ordlyden i lovutkastet.

Departementet slutter seg til Banklovkommissjonens utkast til regler om fordeling av den del av institusjonens kapital som står igjen etter at alle kreditorer har fått fullt oppgjør. Departementet ser i likhet med Banklovkommissjonen et behov for å fastsette særlige regler om disponering av gjenværende kapital i en sparebank i tilfeller hvor banken avvikles etter at virksomheten er overdratt til en annen bank. Det vi-

ses til forslag til ny §§ 2c-11 og 2c-12. Departementet slutter seg til Banklovkommissjonens forslag til regler om fordeling av eierandelskapitalen ved avvikling slik det er foreslått i utkast til § 2b-21.

5.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag.

6. OMDANNING AV FINANSINSTITUSJON SOM IKKE ER ORGANISERT I AKSJESELSKAPS FORM, SÆRLIG OM OMDANNING AV SPAREBANKER

6.1 Sammendrag

6.1.1 Tillatelse

Banklovkommissjonens forslag til regler for omdanning av gjensidig forsikringsselskap, kredittforening og sparebank til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap, bygger på gjeldende regler for omdanning i finansieringsvirksomhetsloven §§ 2-18 til 2-24. Departementet slutter seg til Banklovkommissjonens vurdering og foreslår i tråd med Banklovkommissjonens utkast, regler om omdanning av sparebank, gjensidig forsikringsselskap og kredittforening i finansieringsvirksomhetsloven nytt kapittel 2c avsnitt III.

Som det fremgår av departementets brev til Banklovkommissjonen 6. mars 2007, og som Banklovkommissjonen har vektlagt i sin utredning, er det forutsatt at det fortsatt skal være to hovedmodeller i sparebanksektoren, nemlig grunnfondskapitalbank og eierandelskapitalbank. Dette medfører etter departementets vurdering at det viktigste tiltaket er å styrke grunnfondsbevisets stilling slik at de tradisjonelle sparebankmodellene ikke blir negativt diskriminert i forhold til aksjemodellen. Departementet legger til grunn at reglene som foreslås i proposisjonen, legger til rette for strukturendringer innenfor sparebanksektoren basert på Hallingdal- og Terramodellene, og at dette vil begrense behovet for omdanning til bank i aksjeselskaps form. Departementet viser til at dette utgangspunktet ikke utelukker at en sparebank kan ha behov for, og gis adgang til, å velge en annen organisasjonsform. På den annen side vises det til at Banklovkommissjonen i sin vurdering av hvorvidt det bør åpnes for omdanning etter Telemarkmodellen uttaler følgende:

"Banklovkommissjonen [er] tilbøyelig til å mene at det bare i få tilfelle vil være aktuelt for konsesjonsmyndigheten å gi tillatelse til omdanning etter Telemarkmodellen."

Departementet er enig med Banklovkommissjonens i at det, på bakgrunn av det regelverket som foreslås, er vanskelig å se at det foreligger særlige

hensyn som taler for at gjennomføring av sammenlåing etter Telemarkmodellen vil gi særskilte fordeler, med mindre omdanning og etterfølgende sammenslåing inngår som en del av et opplegg for innhenting av ny egenkapital til den samlede virksomheten.

Det er etter departementets vurdering et vesentlig hensyn å bevare den lokale tilstedeværelsen som de små sparebankinstitusjonene representerer. Videre bør en endring i sparebankstrukturen ikke gå på bekostning av sparebankvesenets positive sider. Dette tilsier etter departementets vurdering at adgangen til omdanning til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap bør være snever. Banklovkommisjonen har i utkast til § 2c-13 tredje ledd foreslått at det ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til omdanning av sparebank, blant annet kan legges vekt på at sparebanker som hovedregel bør være organisert som vanlig sparebank eller som sparebank med eierandelskapital. Etter departementets vurdering bør det i utgangspunktet ikke være kurant å få tillatelse til omdanning med mindre det finnes tungtveiende grunner som taler for omdanning. Departementet ser det som hensiktsmessig at dette markeres ved en endring i bestemmelsens ordlyd fra "kan" til "skal". Dette innebærer at konsesjonsmyndigheten skal legge vekt på at sparebanker som hovedregel bør være organisert som vanlig sparebank eller som sparebank med eierandelskapital.

Departementet understreker at det i vurderingen av spørsmålet om omdanning skal tillates, må foretas en konkret helhetsvurdering av alle relevante forhold. Det skal bl.a. sees hen til bankens lokale forankring og hvordan virksomheten planlegges videreført. Det er et sentralt hensyn å unngå at virksomheten føres ut av lokalområdet på kort eller lengre sikt, eller at virksomheten blir kjøpt opp og lokalkontoret deretter lagt ned. Erfaringsmessig vil det være større risiko for denne typen virksomhetsmessige omstruktureringer dersom oppkjøper er en større sentralt lokalisert institusjon. Det vises i den forbindelse også til at Kredittilsynet peker på at flere av de henvendelsene som så langt er mottatt på dette området har et formål om å "restrukturere" den eierløse kapitalen for kommersielle formål. Departementet legger vekt på at det fortsatt skal være mulig å føre en konsesjonspraksis hvor transaksjoner som har et slikt formål avvises. Dersom det skal åpnes for omdanning til aksjebank, vil et viktig hensyn være at transaksjonen kan legge til rette for en hensiktsmessig videreføring av virksomheten i institusjonen som ønskes omdannet, og som primært må begrunne en eventuell tillatelse til omdanning. Departementet foreslår at det uttrykkelig fremgår av lovbestemmelsen at konsesjonsmyndigheten skal legge vekt på virksomheten sparebanken har drevet i vedkommende kommune og i til-

felle om eller hvordan virksomheten planlegges videreført. Det vises til forslag til § 2c-13 tredje ledd annet punktum.

Departementet er, i tråd med høringsmerknadene fra Kredittilsynet og Terra-Gruppen, av den oppfatning at det er behovet for egenkapital som skal være hovedbegrunnelsen bak en søknad om omdanning fra sparebank til bank i aksjeselskaps form. I vurderingen vil det måtte legges avgjørende vekt på at det vil være vanskelig å innhente tilstrekkelig ny kapital gjennom eierandelsbevis, og at omdanning til bank i aksjeselskaps form fremtrer som den mest hensiktsmessige løsningen. Dette krever en særskilt begrunnelse fra bankens side.

Ved omdanning av sparebank til bank i aksjeselskaps form, skal alle aksjene i den omdannede banken, som ikke tilordnes eier av eierandelsbevis, overføres til en sparebankstiftelse som opprettes ved omdanningen, jf. forslag til ny § 2c-14 første ledd, nærmere omtalt nedenfor. Formålet med sparebankstiftelsen er at den skal videreføre sparebanktradisjonene og ha et langsiktig og stabilt formål med sitt eierskap, jf. forslag til ny § 2d-7 første ledd. Departementet antar at det kan oppstå tilfeller hvor dette formålet vil kunne være vanskelig å realisere med mindre det kreves at en sparebankstiftelse, eller flere stiftelser i samarbeid, har eierandel som vil gi negativt flertall. Departementet viser i den forbindelse til at Banklovkommisjonen har lagt til grunn at det vil kunne være aktuelt å sette vilkår i tillatelsen til omdanning som reflekterer dette. Departementet slutter seg til Banklovkommisjonens vurdering på dette punktet og legger til grunn at dette vil bli fulgt opp av konsesjonsmyndigheten i vurderingen av om det skal gis tillatelse til omdanning.

6.1.2 Gjennomføring

Departementet slutter seg til Banklovkommisjonens vurdering og foreslår i tråd med Banklovkommisjonens utkast, regler om gjennomføring av omdanning for finansinstitusjoner som ikke er organisert som aksjeselskap, til institusjon i aksjeselskaps form. Det vises til forslaget §§ 2c-14, 2c-15 og 2c-16. Bestemmelsene forutsettes for en stor del å videreføre gjeldende rett.

Banklovkommisjonen har foreslått at omdanning etter stiftelsesmodellen skal være hovedmodellen for omdanning, og at omdanning etter kundemodellen krever samtykke fra Kongen. Dette innebærer en viss innstramning av gjeldende rett. Departementet slutter seg til forslaget. Departementet viser til drøftelsen ovenfor og understreker at hovedformålet med en adgang til omdanning til institusjon i aksjeselskaps form, er å åpne for etablering av et grunnlag som ut fra forholdene vil være bedre egnet for en videreføring og utvikling av institusjonens virksomhet. De-

departementet slutter seg til Banklovkommisjonens vurdering av at det ut fra allmenne hensyn bør søkes unngått at omdanning til aksjeselskap i enkelte tilfelle i realiteten først og fremst kan komme til å virke som et tiltak for å fordele institusjonens kapital mellom institusjonens kunder, eller som en slags mellomstasjon i forhold til senere avvikling av institusjonen og fordeling av kapitalen etter aksjelovgivningens regler. Enkelte av høringsinstansene har påpekt at den valgfrihet som følger av gjeldende rett med hensyn til valg av omdanningsmodell, bør videreføres. Departementet er imidlertid enig med Banklovkommisjonen og foreslår at det kun er i særlige tilfelle Kongen kan samtykke til at aksjer som ellers skulle overføres til finansstiftelsen, ved omdanning av gjensidig forsikringsselskap og kredittforening i stedet skal fordeles blant foretakets kunder ut fra kundeforholdenes art, omfang og varighet. Det vises til forslag til ny § 2c-14 tredje ledd.

Departementet viser til at Gjensidige Forsikring ved Arntzen de Besche har foreslått en justering av ordlyden i utkastet § 2c-14 annet ledd som åpner for at konsesjonsmyndigheten kan samtykke til at en eksisterende finansstiftelse kan benyttes som mottaker av de aksjer som utstedes ved omdanning. Departementet er enig i at det kan være unødvendig å operere med to finansstiftelser og ser at det kan være hensiktsmessig at den finansstiftelse som allerede er opprettet og som er undergitt reglene i kapittel 2d, kan tilføres aksjene i det nystiftede aksjeselskapet eller allmennaksjeselskapet. Departementet foreslår en presisering av ordlyden i forslaget § 2c-14 annet ledd i tråd med dette. En slik bestemmelse kan også tenkes å være aktuell for en sparebank som tidligere har konvertert grunnfondskapital til eierandelskapital etter forslaget til § 2b-2 annet og tredje ledd. Finansstiftelsen som allerede er opprettet, vil være eier av eierandelsbevis utstedt av institusjonen, og vil derfor få disse ombyttet i aksjer. Samtykket vil følgelig innebære at også alle aksjer som ikke tilordnes andre eiere av egenkapitalbevis, blir overført til denne finansstiftelsen. Forslaget til ny § 2c-14 annet ledd første punktum vil i alle tilfelle gjøre det mulig, hvis ønskelig, å opprette en ny finansstiftelse for å motta disse aksjene, og i så fall vil den opprinnelige stiftelsen ha krav på å få byttet om sine eierandelsbevis.

Departementet foreslår i tråd med Banklovkommisjonens utkast, regler om omdanning til morselskap i finanskonsern i ny § 2c-15. Bestemmelsen innebærer en videreføring av finansieringsvirksomhetsloven § 2-19 femte ledd. I ny § 2c-16 foreslås regler om fordeling av aksjer mellom finansstiftelsen og eierne av eierandelsbevis i de tilfellene hvor institusjonen som omdannes, har eierandelskapital. Forslaget svarer til Banklovkommisjonens utkast og forutsettes å videreføre finansieringsvirksomhetsloven

§ 2-21, men presiserer at fordelingen skal baseres på forholdet mellom grunnfondskapitalen med tillegg av kompensasjonsfondet og eierandelskapitalen med tillegg av overkursfondet.

6.1.3 Vedtak om omdanning

Departementet er enig med Banklovkommisjonen i at et vedtak om omdanning må treffes av generalforsamlingen, som institusjonens øverste organ, med flertall som for vedtektsendring, samt at det åpnes for at det i vedtektene kan fastsettes særlige flertallskrav for en slik beslutning. Departementet foreslår at det fastsettes lovregler i samsvar med Banklovkommisjonens utkast til regler om vedtak om omdanning. Det vises til forslaget §§ 2c-17 og 2c-18.

6.1.4 Navnespørsmålet for omdannede sparebanker

Banklovkommisjonen har foreslått at en omdannet sparebank skal kunne fortsette å benytte ordet "sparebank" og "spare" i sitt foretaksnavn selv etter at stiftelsens eierandel synker under 10 pst. Departementet viser til at Terra-Gruppen har påpekt at det vil kunne være negativt for sparebankbegrepet dersom en tillater en bank med eierstruktur som en forretningsbank å anvende ordet "sparebank" i sitt foretaksnavn. Departementet ser det ikke som hensiktsmessig å endre gjeldende rett på dette området, og foreslår at gjeldende rett videreføres. Dette innebærer at det fortsatt skal være en forutsetning for å kunne benytte ordet "sparebank" ved omdanning, at den sparebankstiftelsen som er opprettet ved omdanningen, eier minst ti pst. av den omdannede sparebanken eller i tilfelle i den omdannede sparebankens morselskap.

6.2 Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, slutter seg til Regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre har merket seg at departementet legger til grunn at adgangen til omdanning til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap bør være snever. Departementet foreslår en angivelse av enkelte kriterier det skal legges vekt på ved skjønnsutøvelsen, og at det skal være behovet for egenkapital som må være hovedbegrunnelsen bak en søknad om omdanning. Departementet viser til at det må legges avgjørende vekt på om det vil være vanskelig å innhente tilstrekkelig kapital gjennom eierandelsbevis, og at omdanning til bank i aksjeselskaps form fremtrer som den mest hensiktsmessige. Disse medlemmer mener det er viktig at adgangen til omdanning er reell, særlig ved kapitalbehov,

og mener videre at skjønnutøvelsen ikke må gå på bekostning av sparebankenes behov for forutberegnelighet. Disse medlemmer vil understreke at den aktuelle sparebanks egne kommersielle og næringspolitiske vurderinger må tillegges betydelig vekt, og at myndighetene må utvise stor varsomhet i å overprøve slike vurderinger.

7. FINANS- OG SPAREBANKSTIFTELSE

7.1 Sammendrag

Flere av de modellene for struktur- og foretaksendringer som foreslås i proposisjonen, innebærer at deler av kapitalen overføres til en finansstiftelse. Departementet slutter seg til Banklovkomisjonens vurdering og utkastet til regler om slike finansstiftelser i nytt kapittel 2d i finansieringsvirksomhetsloven, herunder de særlige reglene for sparebankstiftelser.

En finansstiftelse anses opprettet når generalforsamlingen har godkjent stiftelsesdokument med vedtekter og truffet vedtak som nevnt i § 2b-2 annet og tredje ledd, jf. § 2b-3 annet ledd, og i § 2c-4 eller § 2c-12, eller omdanningsvedtak etter § 2c-17. Departementet viser til at opprettelsen av en finansstiftelse vil kreve tillatelse av relevant myndighet i samsvar med de ovennevnte bestemmelser, og at relevant myndighet kan stille vilkår i tillatelsen. Departementet foreslår i tråd med Gjensidige Forsikring at det presiseres i § 2d-1 første ledd at styremedlemmene i finansinstitusjonen anses som opprettere, men finner for øvrig ikke behov for ytterligere presisering og slutter seg til Banklovkomisjonens forslag til § 2d-1 første til tredje ledd.

Reglene som foreslås forutsettes i hovedsak å videreføre gjeldende rett på området, men innebærer en viss oppmykning av kravene til stiftelsens virksomhet og organisering, blant annet en økt adgang til å forstå forvaltningen av, og utøvelsen av de eierbeholdningene som er knyttet til eierandelsbevisene.

Departementet viser til at Gjensidige Forsikring har uttrykt et ønske om at lovgivningen også åpner for at Gjensidigestiftelsen, som i dag fullt ut er underlagt stiftelsesloven og Stiftelsestilsynet, etter søknad kan omdannes til en finansstiftelse. Departementet viser til at Gjensidigestiftelsen har mottatt eierandelsbevis i forbindelse med at Gjensidige konverterte en del av sin opptjente egenkapital til grunnfondsbeviskapital. Departementet ser at det kan være et behov for at en stiftelse som Gjensidigestiftelsen kan gis tillatelse til å være en finansstiftelse, men departementet antar at dette ikke vil være aktuelt for mange stiftelser. Departementet foreslår i tråd med høringsmerknadene fra Gjensidige Forsikring ved Arntzen de Besche en bestemmelse i ny § 2d-1 fjerde ledd som åpner for dette, forutsatt at stiftelsen oppfyller kravene til finansstiftelser i lovens kapittel 2d. De-

partementet legger til grunn at bestemmelsen vil få et snevert anvendelsesområde, og at den kun skal anvendes i særlige tilfelle.

Forslaget til nytt kapittel 2d i finansieringsvirksomhetsloven gir særlige regler for finansstiftelsene. Departementet foreslår i tråd med Banklovkomisjonens utkast at reglene om næringsstiftelser i stiftelsesloven skal gjelde tilsvarende for finansstiftelser, så fremt ikke følger av finansieringsvirksomhetsloven eller er fastsatt i medhold av finansieringsvirksomhetsloven. Det forslås blant annet særlige regler om at en finansstiftelses vedtekter og vedtektsendringer skal godkjennes av Kredittilsynet, jf. § 2d-2 annet ledd, og regler om sammenslåing og avvikling av finansstiftelser, jf. § 2d-5. Departementet foreslår at Kredittilsynet skal føre tilsyn med finansstiftelsene og deres virksomhet etter kredittilsynsloven, og at utgiftene etter tilsynet utlignes etter kredittilsynsloven. Det vises til forslaget § 2d-1 annet ledd. Bestemmelsen viderefører finansieringsvirksomhetsloven § 2-22 første og annet ledd. Finansieringsvirksomhetsloven § 2-22 tredje ledd oppstiller nærmere krav til innholdet i en finansstiftelses vedtekter. Departementet foreslår at dette videreføres med enkelte presiseringer i § 2d-2 første ledd. Forslaget er i samsvar med Banklovkomisjonens utkast til regler.

Departementet slutter seg til Banklovkomisjonens utkast til regler om forholdet mellom finansinstitusjonen og finansstiftelsen som er mer fleksibelt enn etter gjeldende rett. Dette vil begrense behovet for dispensasjon og vil samtidig gi økt forutberegnelighet for aktørene. Departementet presiserer viktigheten av at stiftelsen forvalter sitt eierskap uavhengig av den institusjon eller det morselskap stiftelsen har eierandel i. På den annen side ser departementet det som viktig at stiftelsen som aksjeeier, skal kunne utøve aktiv eierinnflytelse i institusjonen.

Banklovkomisjonen foreslår at ansatte og til-litsvalgte i finansstiftelsen ikke kan utgjøre mer enn en tredel av medlemmene i henholdsvis generalforsamlingen eller styret i finansinstitusjonen. Kredittilsynet og Sparebankforeningen har påpekt at dette ikke gir god mening i de tilfeller hvor finansinstitusjonen er organisert som et aksjeselskap (for eksempel en aksjesparebank). Sparebankforeningen viser til at der stiftelsen eier samtlige aksjer i finansinstitusjonen, kan det neppe være tvil om at stiftelsen må kunne møte som eneksjonær alene ved sine ansatte.

Departementet er enig med Banklovkomisjonen i at det bør gjelde en grense for hvor stor del av medlemmene i finansinstitusjonens styre og generalforsamling som kan ha en tilknytning til finansstiftelsen som ansatt eller tillitsvalgt, og foreslår regler i tråd med Banklovkomisjonens utkast. Forslaget gir Kredittilsynet hjemmel til i særlige tilfelle å gjøre

unntak fra den fastsatte grensen på en tredel, og departementet legger til grunn at det at en stiftelse er eneier i finansinstitusjonen, typisk kan være et forhold som tilsier at Kredittilsynet kan gi unntak fra grensen på en tredel. Departementet legger imidlertid også til grunn at det i konsesjonsbehandlingen vil bli lagt vekt på om det er meningen at stiftelsen skal eie samtlige aksjer i finansinstitusjonen, og at spørsmålet om representasjonsrett også vurderes der. Departementet foreslår at grensen på en tredel skal gjelde samlet for flere finansstiftelser som har eiendeler i institusjonen. Det vises til forslag til ny § 2d-3 fjerde ledd.

Departementet foreslår i § 2d-4 bestemmelser om finansstiftelsens virksomhet som er i tråd med Banklovkomisjonens utkast.

Gjensidige Forsikring ved Arntzen de Besche har i høringsmerknad påpekt at det blant annet i forbindelse med omstruktureringer innen finansnæringen, eller dersom det er vanskelig for en institusjon å innhente egenkapital i de ordinære markedene, vil kunne være behov for at en finansstiftelse også kan utstede eierandelsbevis for å tegne eller kjøpe eierandelsbevis eller aksjer i en annen finansinstitusjon i eller utenfor finanskonsernet for den omdannede institusjonen. Gjensidige Forsikring ved Arntzen de Besche foreslår at lovforslaget åpner for dette. Departementet kan i utgangspunktet ikke se noen grunn til at finansstiftelsen skal utstede eierandelsbevis for å tegne eller kjøpe eierandelsbevis eller aksjer i en annen finansinstitusjon. Etter departementets vurdering vil det være vanskelig å begrunne at stiftelsen skal hente inn ny kapital for å investere i andre institusjoner. Departementet viser til at stiftelsens formål ikke er å hjelpe finansinstitusjonen, men å fremme sitt eget formål som følger av vedtektene, og at det i utgangspunktet vil være stiftelsen uvedkommende om finansinstitusjonen trenger kapital. Det vil imidlertid påvirke stiftelsen på lik linje med andre eiere at institusjonen går bra. Dette fordi det er i stiftelsens interesse, og ikke institusjonens som sådan. Departementet finner på denne bakgrunn ikke grunnlag for å åpne for at en finansstiftelse kan utstede eierandelsbevis for å tegne eller kjøpe eierandelsbevis eller aksjer i en annen finansinstitusjon.

Departementet foreslår i § 2d-4 tredje ledd nye regler om nedskrivning av finansstiftelsens vedtektsfestede grunnfondskapital som samsvarer med Banklovkomisjonens utkast. Finansdepartementet foreslår i tillegg at Kredittilsynet gis hjemmel til å gi nærmere regler om finansstiftelser og deres virksomhet. Det vises til lovforslaget § 2d-4 femte ledd.

Departementet viser til at finansstiftelser etter lovforslaget vil ha et vesentlig videre virkefelt enn etter dagens regler, og foreslår i tråd med Banklovkomisjonens utkast, regler om avvikling og sammenslå-

ing av finansstiftelser i § 2d-5. Reglene viderefører hovedreglene i finansieringsvirksomhetsloven § 2-24 første og annet ledd, men er for øvrig mindre detaljert. Gjensidige Forsikring ved Arntzen de Besche har foreslått at bestemmelsen skal utvides til også å gjelde deling av finansstiftelser. Departementet viser til at det ikke kan utelukkes at det kan oppstå situasjoner hvor det kan være aktuelt at en finansstiftelse deles, men etter departementets vurdering er dette ikke særlig praktisk. Finansieringsvirksomhetsloven § 2-24 inneholder i dag ingen bestemmelse om deling av finansstiftelse, og departementet foreslår at § 2d-5 gis en ordlyd som samsvarer med Banklovkomisjonens utkast. Når det gjelder myndighetenes skjønnsadgang etter § 2d-5 annet ledd, mener departementet at bestemmelsen ikke innebærer fare for vilkårlighet.

Banklovkomisjonen har foreslått at Kongen kan gi nærmere regler om sammenslåing og avvikling av sparebankstiftelser i utkast til § 2d-9 tredje ledd. Etter departementets vurdering kan det også være behov for nærmere regler om sammenslåing og avvikling av alminnelige finansstiftelser, og departementet foreslår at Kongen gis hjemmel til å fastsette slike regler. Det vises til lovforslaget § 2d-5 fjerde ledd.

Departementet foreslår i kapittel 2d avsnitt II særlige regler for sparebankstiftelser. De alminnelige reglene for finansstiftelser som foreslås i kapittel 2d avsnitt I, gjelder også for sparebankstiftelsene, med mindre annet følger av de særlige reglene for sparebankstiftelser. Bestemmelsene om sparebankstiftelser samsvarer med Banklovkomisjonens utkast til regler og tar utgangspunkt i de reglene som ble innført i finansieringsvirksomhetsloven da det i 2002 ble åpnet for at en sparebank kan omdannes til en bank i aksjeselskaps form. Departementet viser til at en finansstiftelse vil være en sparebankstiftelse dersom den er etablert ved konvertering av grunnfondskapital i en sparebank (jf. § ny 2b-2), ved sammenslåing eller annen foretaksendring som omfatter sparebank (jf. ny § 2c-4), ved avvikling av en sparebank (jf. ny § 2c-12) eller ved omdanning av en sparebank (jf. ny § 2c-17). Det vises til forslag til ny § 2d-6 første ledd. En sparebank skal benytte ordet "sparebankstiftelse" i sitt foretaksnavn, jf. § 2d-6 annet ledd. Rett og plikt til å benytte "sparebankstiftelse" i foretaksnavnet opphører når sparebankstiftelsen ikke lenger skal være undergitt tilsyn av Kredittilsynet etter finanslovgivningen, jf. § 2d-9 annet ledd.

I tråd med Banklovkomisjonens utkast foreslår departementet at det oppstilles enkelte særlige krav til innholdet av vedtektene for sparebankstiftelser. Det skal blant annet fastsettes i vedtektene at stiftelsen skal videreføre sparebanktradisjonene og ha et langsiktig og stabilt formål med sitt eierskap i spare-

banken eller den omdannede banken, eller i det holdingselskap som er morselskap i det finanskonsern banken inngår i. Det vises til forslaget § 2d-7 første ledd første punktum. Bestemmelsen viderefører finansieringsvirksomhetsloven § 2-19 syvende ledd. Prinsippet om et langsiktig og stabilt formål med eierskapet skal også gjelde i forhold til eierandeler i annen bank ervervet av stiftelsen i forbindelse med sammenslåing av den sparebank som opprettet stiftelsen, og en annen bank, jf. forslaget § 2d-7 første ledd annet punktum.

Departementet foreslår i § 2d-7 annet ledd regler om generalforsamlingens sammensetning som bygger på finansieringsvirksomhetsloven § 2-22 fjerde ledd fjerde punktum. Vedtektenes bestemmelser om generalforsamlingens sammensetning og valg av medlemmer skal avspeile kundestrukturen i den sparebank som opprettet stiftelsen, andre interessegrupper og samfunnsmessige interesser knyttet til sparebankstiftelsens virksomhet. I § 2d-7 tredje ledd foreslås det at bestemmelsene i § 2b-26 om generalforsamlingen skal gjelde tilsvarende for sparebankstiftelser. Forslaget § 2b-26 inneholder nærmere regler om møter, saksbehandling og vedtak i generalforsamlingen. Det presiseres videre at det i vedtektene kan fastsettes strengere flertallskrav for vedtektsendringer og grense for det antall stemmer et medlem kan avgi på generalforsamlingen, jf. forslaget § 2d-7 tredje ledd annet punktum.

I tillegg til de alminnelige reglene om finansstiftelsers virksomhet i forslaget § 2d-4, foreslår departementet enkelte særlige regler om sparebankstiftelsers virksomhet i § 2d-8. Bestemmelsen svarer til Banklovkomisjonens utkast og viderefører i hovedsak særlige regler om sparebankstiftelsers virksomhet som følger av finansieringsvirksomhetsloven § 2-23. De foreslåtte reglene om disponering av overskudd i § 2d-8 tredje ledd avviker imidlertid fra finansieringsvirksomhetsloven § 2-23 tredje ledd fjerde punktum som gir sparebankloven § 28 tilsvarende anvendelse. Som det fremgår av kapittel 6.7 ovenfor, foreslås sparebankloven § 28 opphevet og erstattet av § 2b-18 og § 2b-27, og reglene som foreslås om stiftelsens utdeling av gaver til allmenntilgode formål er i samsvar med dette.

Når det gjelder sammenslåing og avvikling av sparebankstiftelser, gjelder de alminnelige reglene om finansstiftelser tilsvarende, jf. forslaget § 2d-9. En sparebankstiftelse vil bli omdannet til en vanlig stiftelse etter stiftelsesloven dersom stiftelsens eierandel i sparebanken blir mindre enn en tidel av aksjekapitalen eller summen av grunnfondskapitalen og eierandelskapitalen i institusjonen. I tråd med Banklovkomisjonens utkast foreslår departementet at kravet om ti pst. eierandel skal kunne oppfylles i fellesskap av flere stiftelser med eierandel i institusjo-

nen dersom stiftelsene har et vedtektsfestet samarbeid. Det vises til forslaget § 2d-9 annet ledd. Departementet foreslår videre at Kongen gis hjemmel til å fastsette nærmere regler om sammenslåing og avvikling av sparebankstiftelser, jf. § 2d-9 tredje ledd.

7.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag.

8. OVERGANGSREGLER

8.1 Sammendrag

Enkelte høringsinstanser har pekt på et behov for overgangsregler. Departementet viser til at det nye regelverket etter Banklovkomisjonens utkast skal gjelde som lovregler både for tidligere utstedte grunnfondsbevis (eierandelsbevis) og for nyutstedte eierandelsbevis, uavhengig av beslutning fra utstederen. Departementet foreslår derfor at grunnfondsbevisforskriften oppheves i sin helhet, med unntak av §§ 18 til 24, når den nye loven trer i kraft. Behov for særlige overgangsregler foreligger ellers bare hvis det nye regelverket forringer eksisterende rettigheter, noe forslaget etter departementets vurdering ikke gjør.

Departementet anser imidlertid at det kan være et behov for overgangsregler i tilknytning til grunnfondsbevisforskriften § 27 om avvikling, og eksisterende overkursfond. Departementet viser til at overkursfondet etter grunnfondsbevisforskriften § 6 anses som en del av eierandelskapitalen ved avvikling, jf. forskriften § 27, men har ellers ingen betydning for overskuddsdeling og utbytte etter forskriften § 14. Forslaget til ny § 2b-14 om overkurs i finansieringsvirksomhetsloven er en konsekvens av reglene om tilordning av avkastning og utbytte etter forslaget § 2b-18 og har derfor ingen betydning for eierbrøken og avkastningsdelingen til enhver tid. Oppsplittingen av overkurs i overkursfond og kompensasjonsfond, kan bare få betydning ved avvikling, men dette gjelder bare eksisterende overkursfond ved lovens ikrafttreden, og ikke overkurs som oppstår ved emisjon etter at loven er trådt i kraft. Departementet foreslår på denne bakgrunn en overgangsregel som bestemmer at dersom foretaket har overkursfond på det tidspunktet loven trer i kraft, skal midlene i overkursfondet regnes som overkursfond i forhold til forslaget til § 2b-1 fjerde ledd. Det vises til § 2d-10.

Departementet anser at det også kan være et behov for overgangsregler i tilknytning til grunnfondsbevisforskriften § 25 om innløsning ved fusjon. Grunnfondsbevisforskriften gjelder bare ved fusjon i aksjeselskapsrettslig forstand, ikke ved andre typer sammenslåing som foreslått i ny § 2c-3 i finansieringsvirksomhetsloven. Vedtektsbestemmelser som nevnt i § 2c-3 første ledd annet punktum vil stil-

le eierandelsbeveiseierne tilsvarende sterkt ved selve vedtaket om sammenslåing, og bør etter departementets vurdering ikke kunne kombineres med etterfølgende rett etter grunnfondsbevisforskriften § 25. Departementet foreslår på denne bakgrunn en overgangsregel som gjør grunnfondsbevisforskriften gjeldende for grunnfondsbeviskapital som en finansinstitusjon har på det tidspunktet loven trer i kraft, med mindre vedtaket om sammenslåing er truffet av generalforsamlingen med et flertall som kreves ved vedtektsendring og som også omfatter minst to tredeler av de stemmer som avgis av, eller på vegne av, grunnfondsbeveiseierne. Det vises til § 2d-10 annet ledd.

8.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag.

9. ADMINISTRATIVE OG ØKONOMISKE KONSEKVENSER

9.1 Sammendrag

Forslaget til nytt kapittel 2b omfatter hovedregler om de ulike kapitalformer i finansinstitusjoner, og forslag til et modernisert regelverk om eierandelsbevis utstedt av sparebanker, gjensidige forsikringsselskaper og kredittforeninger. Dette regelverket skal erstatte forskrift 7. februar 2001 nr. 108 om grunnfondsbevis i sparebanker, kredittforeninger og gjensidige forsikringsselskaper.

Departementet foreslår i nytt kapittel 2c nye lovregler om struktur- og foretaksendringer i finansinstitusjoner som ikke er organisert i aksjeselskaps form, det vil si transaksjoner som gjelder sammenslåing, deling, virksomhetsoverdragelse, avvikling og omdanning av slike institusjoner. Denne del av lovutkastet skal erstatte reglene om omdanning i finansieringsvirksomhetsloven §§ 2-18 til 2-24, men omhandler for øvrig først og fremst selskapsrettslige spørsmål som ikke er regulert i gjeldende finanslovgivning.

Departementet foreslår i nytt kapittel 2d lovregler om finans- og sparebankstiftelser som opprettes i forbindelse med slike struktur- og foretaksendringer, og som skal være eier av eierandelsbevis og i tilfelle aksjer som utstedes som ledd i slike transaksjoner. Finansieringsvirksomhetsloven §§ 2-18 til 2-24 inneholder en del regler om stiftelser som opprettes ved omdanning til institusjon i aksjeselskaps form, men utover dette inneholder gjeldende lovgivning ikke bestemmelser om finans- og sparebankstiftelser.

9.1.1 Administrative og økonomiske konsekvenser for det offentlige

Departementet antar at forslag til nytt kapittel 2c om struktur- og foretaksendringer og forslag til nytt kapittel 2d om finans- og sparebankstiftelser vil kunne ha enkelte administrative og økonomiske konsekvenser for konsesjons- og tilsynsmyndighetene på finansområdet. Departementet viser imidlertid til at slike transaksjoner allerede etter gjeldende lovgivning krever vanlig konsesjonsbehandling. De involverte institusjoner er videre undergitt alminnelig tilsyn av Kredittilsynet. Etter departementets vurdering vil den lovgivning det fremmes forslag om i proposisjonen her, i seg selv ikke medføre en økt mengde av enkeltsaker eller annet merarbeid for det offentlige.

Den lovgivning om kapitalforhold og eierandelsbevis det fremmes forslag om i nytt kapittel 2b i finansieringsvirksomhetsloven, vil først og fremst være av betydning for de berørte finansinstitusjoner. Det nye regelverket om eierandelsbevis antas ikke å medføre arbeidsoppgaver for det offentlige som atskiller seg vesentlig fra de som allerede er knyttet til forvaltningen av forskriften om grunnfondsbevis.

9.1.2 Administrative og økonomiske konsekvenser for private

Lovforslaget i proposisjonen her vil etter departementets vurdering innebære at sparebanker og andre finansinstitusjoner som ikke er organisert i aksjeselskaps form, vil ha et modernisert og redaksjonelt gjennomarbeidet regelverk å forholde seg til, som også vil avklare rettsstillingen på områder av til dels vesentlig betydning for deres virksomhet. Generelt sett vil det være en fordel for disse typer av institusjoner at det etableres et modernisert regelverk som vil gi et sikrere grunnlag for bruk av et egenkapitalinstrument som langt på vei kan markedsmessig sidestilles med aksjer. Etter departementets vurdering vil lovforslaget videre åpne for, eller legge forholdene bedre til rette for, struktur- og foretaksendringer for sparebanker og andre finansinstitusjoner som ikke er organisert i aksjeselskaps form, uten at institusjonen først må gjennomføre omdanning til institusjon i aksjeselskaps form. Den fleksibilitet som er bygget inn i lovforslagets ulike deler, vil etter departementets vurdering i stor grad gjøre det mulig for den enkelte å tilpasse den struktur- eller foretaksendring det gjelder til sine behov og ønskemål.

Departementet kan ikke se at lovutkastet vil ha negative administrative eller økonomiske konsekvenser av betydning for sparebanker eller andre finansinstitusjoner som ikke er organisert i aksjeselskaps form.

9.2 Komiteens merknader

Komiteen tar dette til orientering.

10. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Odelstinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringer i finansieringsvirksomhetsloven og enkelte andre lover (kapital- og organisasjonsformer i sparebanksektoren mv.)

I

I lov 24. mai 1961 nr. 1 om sparebanker gjøres følgende endringer:

§ 1 tredje ledd annet og tredje punktum skal lyde:

Sparebank som er omdannet etter bestemmelsene i lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner kapittel 2c avsnitt III, kan fortsette å benytte ordet «sparebank» og ordet «spare» i sitt foretaksnavn. Dette gjelder likevel ikke dersom stiftelsen som er opprettet ved omdanningen, *eier mindre enn 10 prosent av aksjene i den omdannede sparebanken eller i tilfelle den omdannede sparebankens morselskap.*

§ 2 annet ledd oppheves.

§ 28 oppheves.

§ 47 oppheves.

II

I lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner (finansieringsvirksomhetsloven) gjøres følgende endringer:

Kapittel 2 avsnitt III (§§ 2-18 til 2-24) oppheves.

§ 2a-2 bokstav d annet punktum skal lyde:

Som finansinstitusjon og morselskap i finanskonsern regnes også *gjensidig forsikringsselskap*, samvirkeforetak av låntakere og *sparebank* som etter endring av sine vedtekter ikke har adgang til å drive annen virksomhet enn å forvalte sine eierinteresser i konsernet, og som har overført virksomheten som *forsikringsselskap* eller kredittinstitusjon til foretak i konsernet.

Nye kapitler 2b, 2c og 2d skal lyde:

Kapittel 2b. Kapitalforhold. Egenkapitalbevis

I. Egenkapital og annen kapital

§ 2b-1 Aksjekapital, grunnfondskapital og annen egenkapital

(1) Egenkapitalen i en finansinstitusjon omfatter kapital som i samsvar med vedtektene er innbetalt

som aksjekapital, grunnfondskapital eller eierandelskapital, samt andre former for opptjent egenkapital. Som egenkapital regnes også medlemsinnskudd innbetalt i kredittforening og gjensidig forsikringsselskap.

(2) Grunnfondskapitalen i finansinstitusjon som ikke er organisert i aksjeselskaps form, omfatter innbetalt egenkapital som ikke er eierandelskapital, samt egenkapital som senere er tilført grunnfondskapitalen som avkastning eller overskudd. Som grunnfondskapital regnes også gavefond og annen egenkapital tilordnet grunnfondskapitalen.

(3) Eierandelskapital i finansinstitusjon som ikke er organisert i aksjeselskaps form, omfatter innbetalt kapital som etter vedtektene er knyttet til egenkapitalbevis som gir eierbeføyelser i institusjonen i samsvar med reglene i dette kapittel. Eierandelskapitalen omfatter også utjevningsfondet og annen kapital tilført eierandelskapitalen som avkastning eller overskudd.

(4) Kompensasjonsfondet og overkursfondet som nevnt i § 2b-14, regnes som henholdsvis grunnfondskapital og eierandelskapital når dette er særskilt fastsatt.

§ 2b-2 Utstedelse av egenkapitalbevis

(1) Sparebank og annen finansinstitusjon som ikke er organisert i aksjeselskaps form, kan med samtykke av Kongen utstede omsettelige egenkapitalbevis. Til egenkapitalbevis skal det knyttes eierbeføyelser i institusjonen etter reglene i §§ 2b-10 til 2b-12. Kongen kan i særlige tilfelle i forskrift gi regler om adgang til å opprette flere klasser av eierandelskapital, og herunder fastsette om det kan eller skal knyttes eierbeføyelser til de ulike klassene.

(2) Egenkapitalbevis kan også utstedes etter konvertering av bokført grunnfondskapital til eierandelskapital for så vidt grunnfondskapitalen fortsatt oppfyller det lovfastede minstekrav. Har institusjonen eierandelskapital fra før, fordeles overkurs etter § 2b-14.

(3) Egenkapitalbevis utstedt etter annet ledd skal vederlagsfritt overføres til stiftelse(r) som nevnt i § 2d-1, med mindre egenkapitalbevis blir tegnet eller avhendet mot vederlag som nevnt i § 2b-3 annet ledd. Reglene i §§ 2-2 til 2-6 gjelder ikke ved overføring av egenkapitalbevis som overtas av finansstiftelse.

(4) Eierandelskapital kan ikke kreves tilbakebetalt av eierne av de egenkapitalbevis som er utstedt, med mindre annet følger av reglene i §§ 2b-21 eller 2b-22.

(5) Kongen kan gi nærmere regler om eierandelskapital og egenkapitalbevis.

§ 2b-3 Innbetaling av egenkapital

(1) Aksjekapital, grunnfondskapital, eierandelskapital og medlemsinnskudd som skal være egenkapital i finansinstitusjon, skal innbetales i penger med mindre annet er fastsatt i annet eller tredje ledd.

(2) Aksjer eller egenkapitalbevis som utstedes ved sammenslåing eller deling av finansinstitusjoner eller av virksomheten i finansinstitusjoner, kan likevel helt eller delvis innbetales i annet enn penger. Det samme gjelder aksjer eller egenkapitalbevis som utstedes som vederlag for helt eller delvis erverv av annen finansinstitusjon eller annet foretak som kan inngå i finanskonsern, eller av virksomhet i slikt foretak. Har institusjonen eierandelskapital fra før, fordeles overkurs på egenkapitalbevis etter § 2b-14.

(3) Eierandelskapital kan også innbetales ved konvertering av grunnfondskapital og innbetalt medlemsinnskudd i kredittforening eller gjensidig forsikringsselskap.

(4) Ved utstedelse av egenkapitalbevis som helt eller delvis innbetales i annet enn penger, jf. annet og tredje ledd, gjelder allmennaksjeloven §§ 2-4, 2-6 og 2-7 tilsvarende.

§ 2b-4 Fondsobligasjonskapital

(1) Fondsobligasjonskapital skal stå tilbake for andre fordringer på en finansinstitusjon som ikke er organisert i aksjeselskaps form, med unntak av krav på tilbakebetaling av eller utbytte på eierandelskapital og grunnfondskapital. Fondsobligasjonskapitalens prioritet skal fremgå av avtalevilkårene.

(2) Bestemmelsene i første ledd er ikke til hinder for at en finansinstitusjon som ikke er organisert i aksjeselskaps form, med samtykke av Kredittilsynet utsteder annen type av kapitalinstrument som Kredittilsynet godkjenner som kjernekapital etter ellers gjeldende regler. Det skal i så fall fremgå av avtalevilkårene i hvilken utstrekning reglene i første ledd skal gjelde for kapitalinstrumentet.

(3) Kongen kan i forskrift gi nærmere regler for finansinstitusjoner om fondsobligasjonskapital.

§ 2b-5 Ansvarlig lånekapital

(1) Ansvarlig lånekapital skal stå tilbake for andre fordringer på en finansinstitusjon som ikke er organisert i aksjeselskaps form, med unntak av krav på tilbakebetaling av eller utbytte på fondsobligasjonskapital, grunnfondskapital og eierandelskapital. Den ansvarlige lånekapitals prioritet skal fremgå av låneavtalen.

(2) Kongen kan i forskrift gi nærmere regler for finansinstitusjoner om ansvarlig lånekapital.

§ 2b-6 Medlemsansvar i kredittforeninger og gjensidige forsikringsselskap

(1) Medlemmenes ansvar for en kredittforenings eller et gjensidig forsikringsselskaps forpliktelser kan bare gjøres gjeldende av institusjonen.

(2) Underskudd utlignes på medlemmene i den regnskapstermin det gjelder, med mindre annet er fastsatt i vedtektene. Institusjonens krav på bidrag fra medlemmer ved utligning av underskudd kan ikke overdras, pantsettes eller tas til utlegg for gjeld.

(3) I vedtektene for gjensidige livsforsikringsselskaper kan det bestemmes at medlemmene ikke skal ha ansvar for selskapets forpliktelser, og at underskudd i stedet skal utlignes ved forholdsmessig reduksjon av forsikringskravene.

§ 2b-7 Nedsettelse av finansinstitusjoners egenkapital

(1) En finansinstitusjons vedtektsfastsatte aksjekapital, grunnfondskapital, medlemsinnskudd eller eierandelskapital, kan ikke besluttes nedsatt eller tilbakebetalt uten samtykke av Kredittilsynet. Det kan knyttes slike vilkår til samtykket som er egnet til å ivareta de interesser som skal beskyttes ved finanslovgivningen.

(2) Vedtak om nedsettelse av vedtektsfastsatt aksjekapital, grunnfondskapital, medlemsinnskudd eller eierandelskapital treffes av generalforsamlingen med flertall som for vedtektsendring, men er ikke gyldig og kan ikke registreres uten samtykke av Kredittilsynet. Institusjonens vedtektsfastsatte egenkapital kan ikke settes ned under det lovfastede minstekrav til egenkapital, med mindre nedsettelsen foretas uten utbetaling til aksjonærer, eiere av egenkapitalbevis eller andre.

(3) Nedsettelse av eierandelskapital skjer i henhold til § 2b-22.

§ 2b-8 Erverv av egne aksjer og egenkapitalbevis

(1) En finansinstitusjon kan erverve egne aksjer for så vidt ervervet er i samsvar med reglene i allmennaksjeloven §§ 9-2 til 9-8.

(2) En finansinstitusjon som ikke er organisert i aksjeselskaps form, kan erverve egne egenkapitalbevis dersom samlet pålydende verdi av egne egenkapitalbevis etter ervervet ikke overstiger 10 prosent av vedtektsfastsatt eierandelskapital. For øvrig gjelder allmennaksjeloven §§ 9-2 annet og tredje ledd og 9-4 til 9-8 tilsvarende.

(3) Fullmakt for styret til å erverve egne aksjer eller egne egenkapitalbevis kan ikke benyttes før den er godkjent av Kredittilsynet. Godkjennelsen gjelder i seks måneder med mindre annet er fastsatt, eller inn til Kredittilsynet ut fra hensynet til institusjonens soliditet tilbakekaller godkjennelsen.

(4) Ved beregningen av en finansinstitusjons kjernekapital, skal det gjøres fradrag for bokført verdi av egne aksjer eller egenkapitalbevis til enhver tid.

II. Egenkapitalbevis

§ 2b-9 Utstedelse

(1) Beslutning om utstedelse av egenkapitalbevis treffes av generalforsamlingen med flertall som for vedtektsendring. Allmennaksjeloven §§ 10-1 til 10-3 og 10-6 gjelder tilsvarende.

(2) Generalforsamlingen kan med flertall som for vedtektsendring gi styret fullmakt til å utstede egenkapitalbevis. Vedtaket skal angi størrelsen av den eierandelskapital fullmakten gjelder, og fastsette en periode på inntil to år som fullmakten skal gjelde for. Allmennaksjeloven §§ 10-14 annet og tredje ledd til 10-17 gjelder tilsvarende.

(3) For øvrig gjelder reglene i § 2b-26. Vedtak om utstedelse av egenkapitalbevis kan ikke settes i verk før det er godkjent av Kredittilsynet.

§ 2b-10 Eierbeføyelser

(1) Vedtektene for finansinstitusjon som utsteder egenkapitalbevis, skal inneholde bestemmelser som gir eierne av egenkapitalbevis rett etter reglene i §§ 2b-11 eller 2b-12 til enten selv eller ved valgte representanter å utøve minst en femdel og ikke mer enn to femdel av stemmene i generalforsamlingen.

(2) Bestemmelsen i første ledd er ikke til hinder for at det i vedtektene for en institusjon fastsettes i samsvar med bestemmelsene i §§ 2b-16, 2b-22 til 2b-25, 2c-3 og 2c-17, at det skal gjelde særskilte flertallskrav for visse beslutninger av vesentlig betydning for eierne av egenkapitalbevis eller rettighetene i henhold til egenkapitalbevis.

(3) Kongen kan fastsette nærmere regler til gjennomføring og utfylling av bestemmelsene i paragrafen her og i §§ 2b-11 og 2b-12.

§ 2b-11 Representasjonsrett i generalforsamlingen

(1) I vedtektene for finansinstitusjon som utsteder egenkapitalbevis, kan det fastsettes at eierne av egenkapitalbevis skal velge et antall medlemmer i generalforsamlingen som ikke er mindre enn en femdel og ikke mer enn to femdel av generalforsamlingens medlemmer. Det kan også velges et antall vara-medlemmer.

(2) Nærmere regler om valget, herunder om stemmerett, valgbarhet, funksjonstid og bortfall av verv, valg måte og tvister om valget fastsettes i vedtektene.

§ 2b-12 Møterett i generalforsamlingen mv.

(1) I vedtektene for finansinstitusjon som utsteder egenkapitalbevis, kan det fastsettes at eierne av

egenkapitalbevis har rett til å møte i generalforsamlingen og avgi en prosentvis andel av stemmene som er minst en femdel og ikke mer enn to femdel av stemmene i generalforsamlingen.

(2) Hvert egenkapitalbevis gir en stemme. Allmennaksjeloven §§ 5-2, 5-3 og 5-4 første ledd første og annet punktum, og tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende.

(3) Dersom eierne av egenkapitalbevis representerer mer enn den vedtektsfastsatte prosentandel av det antall stemmer som er til stede i generalforsamlingen, skal stemmetyngden for det enkelte egenkapitalbevis nedsettes forholdsmessig.

(4) Har institusjonen representantskap i tillegg til generalforsamling, kan det i vedtektene for institusjonen fastsettes at eierne av egenkapitalbevis skal ha representasjonsrett i representantskapet. I så fall gjelder bestemmelsene i § 2b-11 tilsvarende.

§ 2b-13 Tegning. Registrering

(1) Allmennaksjeloven §§ 10-7 til 10-13 og 10-18 til 10-19 om tegning, tildeling og melding til Foretaksregisteret gjelder tilsvarende ved utstedelsen av egenkapitalbevis.

(2) Foretaket skal sørge for at det uten opphold opprettes et register over egenkapitalbevisene i et verdipapirregister. Allmennaksjeloven §§ 4-1 til 4-11 gjelder tilsvarende.

§ 2b-14 Overkurs

(1) Overkurs ved tegning av egenkapitalbevis skal etter fradrag for kostnader i forbindelse med tegningen fordeles mellom overkursfondet og kompensasjonsfondet.

(2) Den del av overkursen som skal tilføres overkursfondet, beregnes ut fra forholdet mellom bokført eierandelskapital etter nyttegningen og summen av bokført grunnfondskapital og eierandelskapital etter nyttegningen, med mindre annet er fastsatt i vedtaket om utstedelse av nye egenkapitalbevis. Resten av overkursen tilføres kompensasjonsfondet. Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om fordeling av overkurs i institusjoner som har eierandelskapital fra før.

(3) Overkursfondet og kompensasjonsfondet kan bare brukes til:

- a) forholdsmessig dekning av kostnadene ved forhøyelse av eierandelskapitalen,
- b) forholdsmessig dekning av underskudd som ikke kan dekkes på annen måte etter § 2b-20,
- c) forholdsmessig dekning av utdeling til eierne av egenkapitalbevis ved nedsettelse av eierandelskapitalen, herunder nedsettelse ved sletting av institusjonens egne egenkapitalbevis,
- d) tilføring til henholdsvis eierandelskapitalen og grunnfondskapitalen ved avvikling.

(4) Overkursfondet kan også benyttes til fonds-emisjon etter § 2b-23 femte ledd, forutsatt at institusjonen ikke har udekket underskudd.

§ 2b-15 Overdragelse. Pantsettelse

(1) Egenkapitalbevis kan skifte eier ved overdragelse eller på annen måte om ikke annet følger av bestemmelse gitt i eller i medhold av lov, eller er fastsatt i vedtektene. Det samme gjelder tegningsrett, jf. §§ 2b-23 tredje ledd og 2b-24, til egenkapitalbevis. Allmennaksjeloven §§ 4-12 til 4-14 gjelder tilsvarende.

(2) I vedtektene kan retten til å overdra eller erverve egenkapitalbevis eller tegningsrett bare innskrenkes ved bestemmelse som nevnt i allmennaksjeloven § 4-15 annet ledd. Reglene i allmennaksjeloven §§ 4-15 tredje ledd og 4-16 til 4-18 gjelder tilsvarende.

(3) Egenkapitalbevis kan pantsettes når annet ikke er fastsatt i vedtektene. Allmennaksjeloven § 4-15a gjelder tilsvarende.

§ 2b-16 Erverv av egne egenkapitalbevis

(1) Forbudet mot tegning av egne aksjer i allmennaksjeloven § 9-1 gjelder tilsvarende for egenkapitalbevis. Dette er ikke til hinder for at institusjonen overtar egenkapitalbevis som utstedes ved konvertering av grunnfondskapital til eierandelskapital etter reglene i § 2b-2 annet ledd.

(2) En finansinstitusjon kan for øvrig erverve egne egenkapitalbevis etter reglene i § 2b-8. Vedtak som gir styret fullmakt til å erverve egne egenkapitalbevis, treffes med flertall som for vedtektsendringer. Det kan fastsettes i vedtektene at flertallet i generalforsamlingen også må omfatte minst to tredeler av de stemmer som avgis av, eller av medlemmer valgt av, eierne av egenkapitalbevis.

§ 2b-17 Erverv av kvalifisert eierandel

(1) Bestemmelsene i §§ 2-2 til 2-6 om eierforhold i finansinstitusjoner gjelder tilsvarende ved erverv av egenkapitalbevis, unntatt i tilfelle hvor egenkapitalbevis overføres vederlagsfritt til en finansstiftelse etter reglene i §§ 2b-2 tredje ledd, 2c-4 første eller annet ledd eller § 2c-12.

(2) Som kvalifisert eierandel regnes en eierandel som representerer en tidel eller mer av summen av grunnfondskapitalen og eierandelskapitalen eller av stemmene i generalforsamlingen, eller som for øvrig gir adgang til å utøve en vesentlig innflytelse i ledelsen av institusjonen og dennes virksomhet.

§ 2b-18 Overskudd, utbytte mv.

(1) Med overskudd menes her årets overskudd etter godkjent resultatregnskap for siste regnskapsår et-

ter at det er foretatt korrigerer for overføringer til eller fra fond for vurderingsforskjeller, samt for avsetninger til fond for urealiserte gevinster og overføringer fra fond for urealiserte gevinster som tidligere er resultatført. Allmennaksjeloven § 3-3a gjelder tilsvarende.

(2) Årets overskudd tilordnes eierne av egenkapitalbevis og institusjonen etter forholdet mellom eierandelskapitalen med tillegg av overkursfondet og grunnfondskapitalen med tillegg av kompensasjonsfondet.

(3) Generalforsamlingen fastsetter etter at styret har lagt frem forslag om anvendelse av årets overskudd, hvor stor prosentvis del av årets samlede overskudd som skal disponeres som utbyttedmidler for året. I det enkelte år kan det ikke i noe tilfelle benyttes mer til utbyttedmidler enn det som er forenlig med forsiktig og god forretningsskikk under tilbørlig hensyn til tap som måtte være inntruffet etter regnskapsårets avslutning, eller som må påregnes å ville inntruffe. Årets utbyttedmidler skal fordeles mellom eierandelskapitalen og institusjonen etter forholdet mellom eierandelskapitalen med tillegg av overkursfondet og grunnfondskapitalen med tillegg av kompensasjonsfondet.

(4) Utbyttedmidler tilordnet eierandelskapitalen etter tredje ledd, utbetales som utbytte til eierne av egenkapitalbevis. Resten av årets overskudd tilordnet eierandelskapital etter annet ledd, skal tilføres utjevningfondet eller utgjøre annen eierandelskapital.

(5) Den del av årets overskudd som er tilordnet institusjonen etter annet ledd, tillegges grunnfondskapitalen for så vidt vedtektene ikke inneholder bestemmelser om disponeringen av utbyttedmidler tilordnet institusjonen etter tredje ledd. Det kan i vedtektene fastsettes at utbyttedmidler kan benyttes til gaver til allmennnyttige formål eller overføres til et fond for slike gaver (gavefondet), overføres til stiftelse med allmennnyttig formål, eller benyttes til utbytte til forsikringstakere eller andre kunder. Ved disponeringen av utbyttedmidler bør institusjonen legge vekt på at forholdet mellom grunnfondskapitalen og eierandelskapitalen ikke endres vesentlig. Institusjonen kan treffe særlig tiltak for å motvirke eller rette på slik endring, institusjonen kan herunder fravike vedtektsbestemmelser om disponering av grunnfondskapitalens utbyttedmidler, og bestemme at disse helt eller delvis skal tillegges grunnfondskapitalen for å motvirke tidligere endringer i eierbrøken.

(6) Kredittilsynet kan, når hensynet til institusjonens soliditet tilsier det, gi pålegg om at årets overskudd i stedet helt eller delvis skal benyttes til å styrke institusjonens soliditet. Styret skal gi melding til Kredittilsynet dersom utbytte og gaver av årets overskudd samlet skal settes høyere enn 30 prosent av overskuddet etter resultatregnskapet. Utbytte og ga-

ver av årets overskudd som samlet overstiger 60 prosent av overskuddet etter resultatregnskapet, kan ikke gis uten godkjenning fra Kredittilsynet.

§ 2b-19 Utjevningsfondet

(1) Midler i utjevningsfondet kan benyttes for å opprettholde utbytte på eierandelskapitalen.

(2) Overføringer fra fond for urealiserte gevinster som tidligere er resultatført, kan avsettes i utjevningsfondet.

(3) Utdeling av utbytte fra utjevningsfondet kan bare foretas når dette er forsvarlig ut fra egenkapital-situasjonen i institusjonen.

§ 2b-20 Underskudd

(1) Underskudd etter resultatregnskapet for siste regnskapsår skal først søkes dekket ved forholdsmessig overføring fra grunnfondskapitalen, herunder gavefondet, og den eierandelskapitalen som overstiger vedtektsfestet eierandelskapital, herunder utjevningsfondet. I kredittforening eller gjensidig forsikringsselskap kan underskudd i stedet utlignes på medlemmene, med mindre annet er fastsatt i vedtektene, jf. § 2b-6 annet eller tredje ledd.

(2) Underskudd som ikke er dekket ved overføring etter første ledd, dekkes ved forholdsmessig overføring fra overkursfondet og kompensasjonsfondet, og dernest ved nedsettelse av vedtektsfastsatt eierandelskapital etter § 2b-22, jf. § 2b-7.

§ 2b-21 Avvikling av institusjonen

Ved avvikling av finansinstitusjonen skal den del av eierandelskapitalen og overkursfondet som er tilbake etter at alle kreditorer har fått fullt oppgjør, fordeles forholdsmessig mellom eierne av egenkapitalbevis.

§ 2b-22 Nedsettelse av eierandelskapitalen

(1) Generalforsamlingen kan med flertall som for vedtektsendring treffe vedtak om å nedsette vedtektsfastsatt eierandelskapital helt eller delvis. Allmennaksjeloven §§ 12-1 annet ledd til 12-7 gjelder tilsvarende, likevel slik at det beløp nedsettingen gjelder bare kan benyttes til:

- a) dekning av underskudd som ikke kan dekkes på annen måte etter reglene i § 2b-20,
- b) utdeling til eierne av egenkapitalbevis,
- c) sletting av egenkapitalbevis eiet av finansinstitusjonen,
- d) avsetning til overkursfondet og kompensasjonsfondet.

(2) Det kan fastsettes i vedtektene at vedtak om å nedsette eierandelskapitalen helt eller delvis med utdeling til eierne av egenkapitalbevis, krever at flertallet i generalforsamlingen også omfatter minst to tre-

delere av de stemmer som avgis av, eller av medlemmer valgt av, eierne av egenkapitalbevis.

(3) Vedtak om nedsettelse av eierandelskapitalen krever godkjenning av Kredittilsynet etter reglene i § 2b-7.

§ 2b-23 Forhøyelse av eierandelskapitalen

(1) Generalforsamlingen kan med flertall som for vedtektsendring beslutte at eierandelskapitalen skal forhøyes ved nytegning eller ved konvertering av grunnfondskapital til eierandelskapital. Allmennaksjeloven §§ 10-1 til 10-3 og 10-6 til 10-13 gjelder tilsvarende.

(2) Generalforsamlingen kan også gi styret fullmakt til å utstede egenkapitalbevis. § 2b-9 annet ledd gjelder tilsvarende.

(3) Ved forhøyelse av eierandelskapitalen har eierne av egenkapitalbevis fortrinnsrett til å tegne de nye egenkapitalbevisene i samme forhold som de fra før eier egenkapitalbevis utstedt av institusjonen. Dette gjelder ikke egenkapitalbevis som utstedes etter § 2b-2 annet ledd, eller egenkapitalbevis som skal tegnes eller avhendes mot vederlag som nevnt i § 2b-3 annet ledd.

(4) Det kan fastsettes i vedtektene at vedtak om forhøyelse av eierandelskapitalen ved utstedelse av nye egenkapitalbevis, herunder beslutning om kursforhold eller fravikelse av eller unntak fra fortrinnsrett som nevnt i tredje ledd, og vedtak etter annet ledd om fullmakt til styret til å utstede nye egenkapitalbevis, krever at flertallet i generalforsamlingen også omfatter minst to tredeler av de stemmer som avgis av, eller av medlemmer valgt av, eierne av egenkapitalbevis.

(5) Generalforsamlingen kan med flertall som for vedtektsendring treffe vedtak om at eierandelskapitalen skal forhøyes ved fondsemisjon ved overføring av midler som kan utdeles som utbytte til eierandelskapitalen eller midler i overkursfondet. Allmennaksjeloven §§ 10-20 tredje ledd og 10-21 til 10-23 gjelder tilsvarende.

(6) Vedtak om forhøyelse av eierandelskapitalen skal godkjennes av Kredittilsynet etter § 2b-9 tredje ledd. Kredittilsynet kan i særlige tilfelle nekte å godkjenne gjennomføringen av en kapitalforhøyelse dersom egenkapitalbevis utstedes til en kurs som klart må antas å avvike fra virkelige verdi.

§ 2b-24 Tegningsretter

(1) Generalforsamlingen kan med flertall som for vedtektsendring beslutte at institusjonen skal utstede tegningsretter som gir eierne rett til senere å kreve utstedt egenkapitalbevis. Vedtaket skal godkjennes av Kredittilsynet. For institusjon som har eierandelskapital, gjelder § 2b-23 tredje og fjerde ledd tilsvarende. Utøves slike tegningsretter, forhøyes eierandels-

kapitalen uten ny beslutning fra generalforsamlingen.

(2) § 2b-12 om tegning og registrering av tegningsretter gjelder tilsvarende. Det beløp som betales for tegningsrettene, fordeles etter § 2b-14. For øvrig gjelder allmennaksjeloven §§ 11-12 og 11-13 tilsvarende.

§ 2b-25 Lån med rett til å kreve egenkapitalbevis utstedt

(1) Institusjonen kan ved avtale om lån gi långiver rett til å kreve utstedt egenkapitalbevis mot innskudd i penger eller konvertering av lånekapital. Allmennaksjeloven §§ 11-2 til 11-7 gjelder tilsvarende så langt de passer.

(2) Vedtak eller fullmakt til å oppta lån etter første ledd treffes av generalforsamlingen med flertall som for vedtektsendring. For institusjon som har eierandelskapital, gjelder § 2b-23 tredje og fjerde ledd tilsvarende. Vedtaket skal godkjennes av Kredittilsynet.

III. Øvrige bestemmelser

§ 2b-26 Generalforsamling

(1) Som generalforsamling regnes i kapitlet her og i kapittel 2c generalforsamling i gjensidig forsikringsselskap, samt forstanderskap i sparebank og representantskap i kredittforening.

(2) Reglene om innkalling og møter i generalforsamlingen i allmennaksjeloven §§ 5-5 til 5-16 gjelder tilsvarende for institusjoner som ikke er organisert i aksjeselskaps form.

(3) Hvert medlem i generalforsamlingen har en stemme med mindre annet følger av loven eller vedtektene. En beslutning krever flertall av de avgitte stemmer. For øvrig gjelder bestemmelsene i allmennaksjeloven §§ 5-2, 5-3, 5-4 første ledd første og annet punktum, tredje og fjerde ledd, og 5-17 tilsvarende.

(4) Beslutning om å endre vedtektene krever tilslutning fra minst to tredeler av de avgitte stemmene. Det kan i vedtektene fastsettes strengere flertallskrav.

(5) Allmennaksjeloven §§ 5-21 til 5-27 gjelder tilsvarende. Et medlem av generalforsamlingen kan utøve den rett som tilkommer aksjeeier etter allmennaksjeloven §§ 5-22 og 5-25.

(6) Kredittilsynet trer i tingrettens sted ved utøvelse av myndighet som nevnt i allmennaksjeloven i §§ 5-8 annet ledd, 5-12 annet ledd, 5-26 og 5-27 annet ledd.

§ 2b-27 Overskudd i finansinstitusjon uten eierandelskapital

(1) Årets overskudd i finansinstitusjon som ikke er organisert i aksjeselskaps form og som ikke har utstedt egenkapitalbevis, tilordnes institusjonens

grunnfondskapital, med mindre det i vedtektene er fastsatt at overskuddsmidler skal kunne disponeres som utbyttemidler og benyttes til gaver til allmenntilgitt formål eller et fond for slike gaver, til gave til en stiftelse med allmenntilgitt formål, eller til utbytte til forsikringstakere eller andre kunder. Ved beregningen av årets overskudd gjelder § 2b-18 første ledd tilsvarende.

(2) Generalforsamlingen fastsetter etter at styret har lagt frem forslag om utdeling eller annen anvendelse av årets overskudd, hvor stor del av årets overskudd som skal kunne disponeres som utbyttemidler i henhold til vedtektsbestemmelser som nevnt i første ledd. I det enkelte år kan det ikke i noe tilfelle disponeres mer av overskuddet til slike formål enn det som er forenlig med forsiktig og god forretningsskikk under tilbørlig hensyn til tap som måtte være inntruffet etter regnskapsårets avslutning, eller som må påregnes å ville inntreffe.

(3) Kredittilsynet kan, når hensynet til institusjonens soliditet tilsier det, gi pålegg om at årets overskudd i stedet helt eller delvis skal benyttes til å styrke institusjonens soliditet.

Kapittel 2c. Struktur- og foretaksendringer i finansinstitusjoner som ikke er organisert i aksjeselskaps form

I. Sammenslåing og deling

§ 2c-1 Virkeområde

(1) Bestemmelsene i dette avsnitt gjelder sammenslåing og deling av finansinstitusjon som ikke er organisert i aksjeselskaps form. Bestemmelsene gjelder også ved sammenslåing av virksomhet i en finansinstitusjon som ikke er organisert i aksjeselskaps form, og en finansinstitusjon som er organisert etter aksjelovgivningen.

(2) Likt med sammenslåing og deling regnes avhendelse og overtagelse av en stor og avgrenset del av en finansinstitusjons virksomhet med tilhørende eiendeler og forpliktelser. Kongen avgjør i tvilstilfelle om avhendelsen eller overtagelsen omfatter en stor del av virksomheten og eiendelene.

(3) Kongen kan fastsette nærmere regler om sammenslåing og deling av finansinstitusjon som ikke er organisert i aksjeselskaps form, herunder om:

- a) virksomheten til finansinstitusjon opprettet som følge av sammenslåingen eller delingen,
- b) organisering og virksomhet til finansstiftelse som opprettes ved sammenslåingen eller delingen.

§ 2c-2 Tillatelse. Vedtekter

(1) Sammenslåing og deling av finansinstitusjon og opprettelse av finansstiftelse etter reglene i avsnittet her kan bare gjennomføres i henhold til tillatelse gitt av Kongen. Bestemmelsene i § 3-3 annet til sy-

vende ledd gjelder tilsvarende for søknader om tillatelse. Tillatelse til finansinstitusjon som stiftes i forbindelse med sammenslåingen eller delingen, meddeles etter ellers gjeldende regler.

(2) I tilfelle av sammenslåing som innebærer at virksomheten i en sparebank skal overdras til en bank organisert i aksjeselskaps form, gjelder § 2c-13 tredje ledd tilsvarende.

(3) Vedtektsendringer i forbindelse med sammenslåingen eller delingen skal godkjennes av Kongen. Det samme gjelder vedtekter for finansinstitusjon eller finansstiftelse som opprettes som følge av sammenslåing eller delingen.

§ 2c-3 Vedtak om sammenslåing eller deling

(1) Vedtak om sammenslåing eller deling av finansinstitusjon som ikke er organisert i aksjeselskaps form, treffes av generalforsamlingen med flertall som for vedtektsendring. Det kan fastsettes i vedtektene at vedtak om sammenslåing eller deling av finansinstitusjon krever at flertallet i generalforsamlingen også omfatter minst to tredeler av de stemmer som avgis av, eller av medlemmer valgt av, eierne av egenkapitalbevis.

(2) Finansinstitusjoner som skal slås sammen, skal utarbeide en felles plan for sammenslåingen. I det enkelte foretak treffes vedtaket om sammenslåing ved at generalforsamlingen godkjenner planen. Allmennaksjeloven §§ 13-3, 13-4, 13-6 til 13-11 og 13-13 gjelder tilsvarende så langt de passer for institusjon som ikke er organisert i aksjeselskaps form.

(3) Ved deling av en finansinstitusjon som ikke er organisert i aksjeselskaps form, skal det utarbeides en delingsplan. Allmennaksjeloven §§ 14-3 til 14-5 gjelder tilsvarende så langt de passer. Vedtak om deling treffes ved at generalforsamlingen godkjenner planen.

(4) Utkast til stiftelsesdokument med vedtekter for foretak og finansstiftelse som skal opprettes ved sammenslåingen eller delingen, skal fremlegges for generalforsamlingen ved behandling av plan som nevnt i annet eller tredje ledd. Stiftelsesdokumentene skal angi hvem som skal være styremedlemmer og revisor inntil valg er foretatt av generalforsamlingen, og skal vedlegges åpningsbalanse utarbeidet etter regler som nevnt i allmennaksjeloven § 2-8.

(5) Kundene i finansinstitusjon som skal slås sammen eller deles, skal uten ugrunnet opphold gis informasjon om vedtaket og om hva dette betyr for kundenes rettigheter og sikkerhet. Medfører vedtaket endringer av betydning for kundene, skal det også gis opplysning om kundenes rett til å avslutte kundeforholdet.

§ 2c-4 Opprettelse av finansstiftelse. Disponering av utbyttmidler mv.

(1) Er det i planen for sammenslåing eller deling etter § 2c-3 annet eller tredje ledd fastsatt at en institusjon skal utstede egenkapitalbevis ved konvertering av grunnfondskapital til eierandelskapital etter § 2b-2 annet ledd, skal egenkapitalbevis som ikke skal avhendes som vederlag etter § 2b-3 annet ledd, overføres til en finansstiftelse opprettet av institusjonen. Egenkapitalbevis som en institusjon skal motta etter tegning eller som vederlag ved overdragelse av sin virksomhet helt eller delvis, skal overføres til en finansstiftelse opprettet av institusjonen. Reglene i §§ 2-2 til 2-6 gjelder ikke ved overføring av de egenkapitalbevis som skal overtas av finansstiftelse som nevnt.

(2) Dersom en eller flere av de finansinstitusjoner som deltar ved sammenslåing eller deling har eierandelskapital, skal planen for sammenslåingen eller delingen angi bytteforholdet mellom egenkapitalbevisene og egenkapitalbevis som skal utstedes av den overtagende institusjon.

(3) Når to eller flere sparebanker slås sammen til en sparebank uten utstedelse av egenkapitalbevis, kan det i planen for sammenslåingen i stedet fastsettes at vedtektene for den sammenslåtte banken skal inneholde bestemmelser som angir hvor stor del av utbyttmidlene i et år etter §§ 2b-18 femte ledd eller 2b-27 annet ledd som skal disponeres til allmennyttige formål innenfor de enkelte områder hvor hver av bankene som omfattes av sammenslåingen har drevet det vesentligste av sin virksomhet. Planen for sammenslåing kan også fastsette at den samme fordelingsnøkkel skal legges til grunn ved disponeringen av egenkapitalen i den sammenslåtte banken dersom denne senere besluttes avvirket.

(4) I tilfelle av sammenslåing som innebærer at virksomheten i en finansinstitusjon som ikke er organisert i aksjeselskaps form, overdras til en annen finansinstitusjon organisert i aksjeselskaps form, disponeres vederlaget og annen gjenværende kapital etter reglene i §§ 2c-11 eller 2c-12.

§ 2c-5 Meldinger til Foretaksregisteret. Kreditorvarsel

(1) Senest én måned etter at planen for sammenslåing eller deling er godkjent etter § 2c-3, skal Foretaksregisteret gis melding om sammenslåingen eller delingen.

(2) Bestemmelsene om kunngjøring og kreditorvarsel i allmennaksjeloven §§ 13-14 til 13-16 og 14-7 gjelder tilsvarende.

(3) Melding om stiftelsen av foretak eller finansstiftelse som skal opprettes som følge av vedtak etter § 2c-3, skal innen tre måneder sendes til Foretaksre-

gisteret. Registerføreren skal kontrollere at tillatelse er gitt, og at vedtekter er godkjent.

§ 2c-6 Melding om ikrafttreden. Gjennomføring

(1) Når fristen fastsatt i kreditorvarselet er utløpt og forholdet til de kreditorer som i tilfelle har fremsatt innsigelse er avklart, skal det gis melding til Foretaksregisteret om at sammenslåingen eller delingen skal tre i kraft. Registerføreren skal kontrollere at det er gitt tillatelse og godkjennelse av vedtekter etter bestemmelsene i § 2c-2.

(2) Når sammenslåingen og delingen er registrert i Foretaksregisteret, trer sammenslåingen eller delingen i kraft og kan gjennomføres. Allmennaksjeloven §§ 13-17 til 13-19, 14-8 og 14-9 gjelder tilsvarende.

§ 2c-7 Ugyldig sammenslåing eller deling

I tilfelle av søksmål med påstand om at en beslutning om sammenslåing eller deling etter reglene i dette avsnitt er ugyldig, gjelder allmennaksjeloven §§ 13-20 til 13-23 og 14-10 tilsvarende. Bestemmelsene i § 2b-26 femte ledd gjelder tilsvarende.

II. Avvikling

§ 2c-8 Vedtak om avvikling

(1) Vedtak om avvikling av en finansinstitusjon som ikke er organisert i aksjeselskaps form, treffes av generalforsamlingen med flertall som for vedtektsendring, med mindre annet følger av lov. Styret skal forelegge generalforsamlingen en avviklingsplan. Forutsetter planen opprettelse av stiftelse som nevnt i § 2c-12, gjelder § 2c-3 fjerde ledd tilsvarende.

(2) Vedtaket kan ikke settes i verk uten etter tillatelse gitt av Kongen, som kan sette vilkår i godkjennelsen. Stiftelse som nevnt i § 2c-12 kan bare opprettes i henhold til særskilt tillatelse. Søknad om avvikling etter første ledd skal inneholde de opplysninger som må anses å være av betydning for søknaden.

(3) Treffer Kongen vedtak om å tilbakekalle en finansinstitusjons tillatelse, skal foretakets styre straks iverksette avvikling.

(4) Kongen kan gi nærmere regler om avvikling etter paragrafen her.

§ 2c-9 Registrering. Kreditorvarsel

(1) Vedtak om avvikling av finansinstitusjonen etter § 2c-8 skal meldes til Foretaksregisteret.

(2) Foretaksregisteret skal kunngjøre vedtaket med kreditorvarsel. Allmennaksjeloven § 16-4 gjelder tilsvarende.

(3) § 2c-3 femte ledd gjelder tilsvarende.

§ 2c-10 Avviklingsstyre mv.

(1) Skal en finansinstitusjon avvikle sin virksomhet etter § 2c-8, oppnevner Kredittilsynet et avvik-

lingsstyre som trer i stedet for foretakets styre og daglig leder.

(2) For avviklingsstyret gjelder bestemmelsene i allmennaksjeloven §§ 6-12 til 6-34 om foretakets styre og daglig leder tilsvarende.

(3) Allmennaksjeloven §§ 16-5 til 16-8 gjelder tilsvarende. Avviklingsstyret kan i samsvar med forsikringsvirksomhetsloven § 13-3 inngå avtale med annet forsikringsselskap om overføring av hele forsikringsbestanden. For øvrig gjelder allmennaksjeloven §§ 16-9 til 16-14 tilsvarende så langt de passer ved avvikling av finansinstitusjon som ikke er organisert i aksjeselskaps form. Kredittilsynet trer i tingrettens sted ved anvendelsen av aksjeloven § 16-14.

(4) Kredittilsynet kan fastsette nærmere regler for avviklingen.

§ 2c-11 Disponering av egenkapitalen

Ved avvikling av en finansinstitusjon som ikke er organisert i aksjeselskaps form, skal den del av grunnfondskapitalen som er tilbake etter at alle kreditorer har fått fullt oppgjør og eierandelskapitalen er fordelt etter § 2b-21, disponeres som fastsatt i vedtektene, med mindre annet følger av § 2c-12 eller Kongen ut fra allmenne hensyn eller ut fra hensynet til institusjonens kunder fastsetter noe annet.

§ 2c-12 Særlige regler for sparebanker

(1) Skal en sparebank avvikles etter at virksomheten er overdratt til en annen bank, skal egenkapitalen i sparebanken etter at alle forpliktelser er dekket, herunder forpliktelser etter planen for sammenslåingen, overføres til en eller flere stiftelser, i tilfelle i samsvar med bestemmelser i vedtektene. Reglene om finansstiftelser i §§ 2d-1 første og annet ledd, 2d-2, 2d-3, 2d-4, 2d-5 og reglene om sparebankstiftelser i § 2d-8 tredje ledd gjelder tilsvarende.

(2) Skal en sparebank avvikles etter at virksomheten er overdratt til en annen bank, og egenkapital overføres til en eller flere stiftelser etter første ledd, gjelder reglene om sparebankstiftelser i §§ 2d-6 til 2d-9 for stiftelse som mottar eller er forpliktet til å erverve aksjer eller egenkapitalbevis i den bank som virksomheten er overdratt til, eller det holdingselskap som er morselskap i det finanskonsern banken inngår i.

(3) Bestemmelsene i første ledd gjelder tilsvarende dersom en sparebank avvikles i andre tilfeller.

III. Omdanning

§ 2c-13 Tillatelse mv.

(1) Sparebank, gjensidig forsikringsselskap og kredittforening kan omdannes til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap etter reglene i avsnitt III.

(2) Omdanning og opprettelse av finansstiftelse etter reglene i avsnitt III kan bare foretas etter tillatelse gitt av Kongen. Bestemmelsene i § 3-3 annet til syvende ledd gjelder tilsvarende for søknader om tillatelse.

(3) Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til omdanning av sparebank, skal det blant annet legges vekt på at sparebanker som hovedregel bør være organisert som vanlig sparebank eller som sparebank med eierandelskapital. Det skal også legges vekt på virksomheten sparebanken har drevet i vedkommende kommune og i tilfelle om eller hvordan virksomheten vil bli videreført.

(4) Kongen kan fastsette nærmere regler om omdanning av finansinstitusjon nevnt i første ledd, herunder om:

- a) virksomheten til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap som stiftes ved omdanningen,
- b) organisering og virksomhet til finansstiftelse som opprettes ved omdanningen.

§ 2c-14 Gjennomføring av omdanningen

(1) Omdanningen gjennomføres ved at finansinstitusjonens konsesjon, samt eiendeler og forpliktelser i sin helhet overføres til et nystiftet aksjeselskap eller allmennaksjeselskap. Kreditorer etter de overførte forpliktelser og eiere av egenkapitalbevis kan ikke kreve utløsning på grunn av omdanningen eller motsette seg omdanningen.

(2) Ved omdanningen skal det opprettes en finansstiftelse etter reglene i kapittel 2d som skal være eier av alle aksjene i det nye selskapet, med unntak av aksjer som tilordnes eiere av egenkapitalbevis etter § 2c-16 første ledd. Har den finansinstitusjon som omdannes tidligere opprettet en finansstiftelse som er undergitt reglene i kapittel 2d, kan Kongen samtykke i at alle aksjene i det nye selskapet, med unntak av aksjer som tilordnes eiere av egenkapitalbevis etter § 2c-16 første ledd, i stedet blir overført til denne finansstiftelsen. Reglene i §§ 2-2 til 2-6 gjelder ikke ved overføringen av de aksjer som etter vedtaket skal overtas av finansstiftelsen og eiere av egenkapitalbevis.

(3) Ved omdanning av gjensidig forsikringsselskap eller kredittforening kan Kongen i særlige tilfelle samtykke i at aksjer som ellers skulle overføres til finansstiftelsen, i stedet skal fordeles blant foretakets kunder ut fra kundeforholdenes art, omfang og varighet. I omdanningsvedtaket kan det fastsettes at kunder med rett til aksjer under en fastsatt grense i stedet skal gis oppgjør i penger. Kongen kan gi nærmere regler om fordelingen av aksjer mellom kundene. Reglene om prospektkrav ved offentlig tilbud i verdipapirhandelloven kapittel 7 gjelder tilsvarende.

(4) Medlemsansvar for tap ved virksomheten i forsikringsselskap eller kredittforening kan også gjø-

res gjeldende etter omdanningen. Nytt tilleggsansvar kan ikke pålegges etter omdanningen.

§ 2c-15 Omdanning til morselskap i finanskonsern

(1) Omdanning etter § 2c-14 kan også gjennomføres ved at det opprettes et aksjeselskap eller allmennaksjeselskap i form av et holdingselskap som skal være morselskap i et nytt finanskonsern, jf. § 2a-2 bokstav d. I så fall skal finansinstitusjonens virksomhet videreføres i et nystiftet datterselskap i konsernet.

(2) Ved omdanning etter første ledd kan det foretas fordeling av aksjene i holdingselskapet etter reglene i §§ 2c-14 annet og tredje ledd og 2c-16.

(3) Reglene i §§ 2a-10 til 2a-15 gjelder for holdingselskapet. Er omdanningen av en sparebank gjennomført etter første ledd, kan holdingselskapet foreta salg av aksjer i den bank som viderefører virksomheten i sparebanken, bare dersom sparebankstiftelsen som er opprettet ved omdanningen, har gitt samtykke etter vedtak i generalforsamlingen med flertall som for vedtektsendring.

§ 2c-16 Fordeling av aksjekapital og aksjer

(1) Ved omdanning av finansinstitusjon som har eierandelskapital, skal aksjekapitalen i det nye selskapet eller morselskapet fordeles mellom finansstiftelsen og eierne av egenkapitalbevis etter forholdet mellom grunnfondskapitalen etter § 2b-1 annet ledd med tillegg av kompensasjonsfondet, og eierandelskapitalen etter § 2b-1 tredje ledd med tillegg av overkursfondet.

(2) I omdanningsvedtaket kan det fastsettes at eiere av egenkapitalbevis med rett til aksjer under en fastsatt grense i stedet skal gis oppgjør i penger. Ved fordelingen av aksjer etter første ledd skal det i så fall gjøres et fradrag i eierandelskapitalen tilsvarende det beløp som skal utbetales til slike eiere av egenkapitalbevis.

§ 2c-17 Vedtak om omdanning

(1) Vedtak om omdanning av et finansforetak treffes av generalforsamlingen med flertall som for vedtektsendring, med mindre et særskilt flertallskrav er fastsatt for vedtak om omdanning. Det kan fastsettes i vedtektene at vedtak om omdanning krever at flertallet i generalforsamlingen også omfatter minst to tredeler av de stemmer som avgis av, eller av medlemmer valgt av, eierne av egenkapitalbevis. For øvrig gjelder bestemmelsene i § 2b-26 tilsvarende.

(2) Styret skal forelegge generalforsamlingen en plan for omdanningen som blant annet redegjør for formålet med omdanningen og angir retningslinjer for virksomheten i den omdannede finansinstitusjonen. Utkast til stiftelsesdokument med vedtekter for selskap og finansstiftelse som skal opprettes ved om-

danningen, skal fremlegges for generalforsamlingen ved behandling av spørsmålet om omdanning. Stiftelsesdokumentet for finansstiftelsen skal angi hvem som skal være styremedlemmer og revisor inntil valg er foretatt av generalforsamlingen. Åpningsbalanse for stiftelsen utarbeidet etter reglene i allmennaksjeloven § 2-8, skal vedlegges stiftelsesdokumentet.

(3) Generalforsamlingens vedtak skal omfatte fordelingen av aksjer etter reglene i § 2c-16. Det samme gjelder i tilfelle retningslinjer for fordeling av aksjer mellom finansinstitusjonens kunder etter § 2c-14 tredje ledd.

§ 2c-18 Vedtekter. Registrering

(1) Vedtekter for selskap og finansstiftelse opprettet ved omdanningen skal være godkjent av Kongen.

(2) Melding om omdanningsvedtaket skal innen tre måneder sendes til Foretaksregisteret. Det samme gjelder melding om stiftelsen av selskap og finansstiftelse som opprettes ved omdanningen. Registerføreren skal kontrollere at tillatelse er gitt, og at vedtekter er godkjent.

Kapittel 2d. Finans- og sparebankstiftelser.

I. Alminnelige regler for finansstiftelser

§ 2d-1 Opprettelse. Tillatelse mv.

(1) En finansstiftelse anses opprettet når generalforsamlingen har godkjent stiftelsesdokumentet med vedtekter og truffet vedtak som nevnt i § 2b-2 annet og tredje ledd, jf. § 2b-3 annet ledd, og §§ 2c-4 eller 2c-12, eller omdanningsvedtak etter § 2c-17. Styremedlemmene i finansinstitusjonen regnes som opprettere.

(2) For finansstiftelser gjelder reglene om næringsstiftelser i stiftelsesloven tilsvarende så langt de passer såfremt annet ikke er fastsatt i eller i medhold av loven her. Kredittilsynet skal føre tilsyn med finansstiftelser og deres virksomhet etter reglene i kredittilsynsloven. Utgiftene ved tilsynet utlignes etter samme lov.

(3) Reglene om finansstiftelser i avsnitt I gjelder for sparebankstiftelser for så vidt ikke annet følger av reglene i eller i medhold av §§ 2d-6 til 2d-9.

(4) Kongen kan samtykke i at en stiftelse som er opprettet før loven trådte i kraft og som ved opprettelsen vederlagsfritt mottok grunnfondsbevis utstedt ved konvertering av grunnfondskapital, jf. § 2b-2 annet og tredje ledd, omdannes til finansstiftelse under gitt reglene i kapittel 2d.

§ 2d-2 Vedtekter

(1) Vedtektene for en finansstiftelse skal minst inneholde:

a) stiftelsens foretaksnavn,

- b) kommunen hvor stiftelsen skal ha sitt forretningskontor,
- c) stiftelsens formål og den virksomhet den skal drive,
- d) stiftelsens grunnfondskapital og hvordan stiftelsens midler skal plasseres,
- e) sammensetningen av generalforsamlingen og valg av medlemmer, samt reglene om stemmerett, inhabilitet og i tilfelle det høyeste antall stemmer som kan avgis av et medlem,
- f) når generalforsamling skal holdes, hvilke saker som skal behandles, og flertallskrav som skal gjelde for beslutninger,
- g) antallet eller laveste eller høyeste antall av styremedlemmer, og regler for valg av styremedlemmer,
- h) hvilke andre organer stiftelsen skal ha og hvilken oppgave og myndighet disse skal ha,
- i) anvendelsen av årets overskudd og dekning av underskudd,
- j) om stiftelsen skal ha adgang til å utstede egenkapitalbevis,
- k) regler om vedtektsendringer,
- l) avvikling av stiftelsen og disponering av formuen ved avvikling.

(2) Vedtektene og vedtektsendringer skal godkjennes av Kredittilsynet.

§ 2d-3 Organer

(1) Finansstiftelsen skal ha egen generalforsamling som sammensettes og velges etter nærmere bestemmelser i vedtektene. Det skal legges vekt på at medlemmene av generalforsamlingen samlet avspeiler kundestrukturen i finansinstitusjon opprettet ved omdanningen, andre interessegrupper og samfunnsmessige interesser knyttet til stiftelsens virksomhet.

(2) Generalforsamlingen innkalles av styret. Et medlem har rett til å få behandlet en sak meldt skriftlig til styret innen én uke før møtet i generalforsamlingen holdes. Bestemmelsene om generalforsamlingen i § 2b-26 gjelder tilsvarende. Generalforsamlingen velger revisor og godkjenner revisors godtgjørelse.

(3) Stiftelsen skal ha eget styre som er valgt av generalforsamlingen i samsvar med de grupper som er representert i generalforsamlingen. Stiftelsen kan ha daglig leder tilsatt av styret. Allmennaksjeloven §§ 6-27 til 6-34 gjelder tilsvarende.

(4) Ansatte og tillitsvalgte i stiftelsen kan ikke være ansatt eller tillitsvalgt i den finansinstitusjon som har etablert stiftelsen etter reglene i § 2d-1, eller annet selskap i samme konsern. Dette er ikke til hinder for at stiftelsen i samsvar med omfanget av sine eierinteresser i finansinstitusjonen foreslår og får valgt personer som skal representere stiftelsen i generalforsamlingen, styret og andre organer i finansinsti-

tusjonen. Personer som er ansatt eller tillitsvalgt i finansstiftelser med eierandel i finansinstitusjonen kan likevel ikke utgjøre mer enn en tredel av medlemmene i generalforsamlingen og styret i finansinstitusjonen. Kredittilsynet kan i særlige tilfelle gjøre unntak fra dette.

§ 2d-4 Finansstiftelsens virksomhet

(1) Finansstiftelsen forvalter egenkapitalbevis eller aksjer som ble tilført stiftelsen i forbindelse med opprettelsen og midler som mottas som utbetaling på egenkapitalbevis eller aksjer, herunder eierandeler ervervet ved ombytting av slike eierandeler. Stiftelsen kan utøve tegningsrettigheter og tegne, kjøpe eller selge slike egenkapitalbevis eller aksjer. For øvrig skal stiftelsen forvalte sin kapital på forsvarlig måte i samsvar med de plasseringsregler som vedtektene fastsetter.

(2) Bestemmelsene om disponering av overskudd og utdeling av utbyttmidler i § 2b-27 gjelder tilsvarende. Har stiftelsen utstedt egne egenkapitalbevis, gjelder dette bare overskudd som er tilordnet grunnfondskapitalen etter § 2b-18.

(3) Generalforsamlingen kan med flertall som for vedtektsendring og med samtykke av Kredittilsynet treffe vedtak om nedsetting av grunnfondskapitalen. Bestemmelsene i allmennaksjeloven §§ 12-1 annet ledd til 12-7 gjelder tilsvarende, likevel slik at det beløp nedsettingen gjelder bare kan benyttes til:

- a) dekning av underskudd som ikke kan dekkes på annen måte, eller
- b) utdeling av utbyttmidler i samsvar med bestemmelser i vedtektene.

(4) Stiftelsen kan etter vedtak med flertall som for vedtektsendring og med samtykke av Kredittilsynet utstede egenkapitalbevis etter reglene i §§ 2b-2 og 2b-3 for å tegne eller kjøpe egenkapitalbevis eller aksjer som nevnt i første ledd. Bestemmelsene i §§ 2b-7 til 2b-23 gjelder tilsvarende.

(5) Kongen kan gi nærmere regler om finansstiftelser og deres virksomhet.

§ 2d-5 Sammenslåing, avvikling mv.

(1) Generalforsamlingen kan med flertall som for vedtektsendring vedta avvikling av finansstiftelsen eller at stiftelsen skal slås sammen med annen finansstiftelse. Vedtaket krever godkjenning av Kongen. Kongen kan beslutte at stiftelsen skal avvikles dersom forutsetningene for dens virksomhet er vesentlig endret.

(2) Ved avvikling skal formuen disponeres som fastsatt i vedtektene, med mindre Kongen ut fra allmenne hensyn eller ut fra hensynet til det omdannede finansforetaket eller dets kunder fastsetter noe annet.

(3) Kredittilsynet treffer vedtak om en finansstiftelse skal være undergitt tilsyn av Stiftelsestilsynet etter reglene i stiftelsesloven dersom:

- a) finansstiftelsens eierandel er mindre enn en tidel av summen av grunnfondskapitalen og eierandelskapitalen eller av aksjene i finansinstitusjonen eller morselskapet i det finanskonsern institusjonen inngår, og
- b) Kredittilsynet finner at størrelsen av finansstiftelsens samlede eierandel ikke vil gi grunnlag for slik innflytelse på virksomheten i finansinstitusjonen eller morselskapet at det, ut fra de hensyn finanslovgivningen skal ivareta, er påkrevd at finansstiftelsen fortsatt er undergitt bestemmelsene i dette kapittel og tilsyn av Kredittilsynet.

(4) Kongen kan gi nærmere regler om sammenslåing og avvikling av finansstiftelser.

II. Særlige regler for sparebankstiftelser

§ 2d-6 Sparebankstiftelser

(1) Som sparebankstiftelse regnes finansstiftelse som er opprettet av en sparebank etter reglene i §§ 2b-2 annet og tredje ledd, 2c-4 eller 2c-12, eller ved omdanningsvedtak etter § 2c-17.

(2) Sparebankstiftelser skal benytte ordet "sparebankstiftelse" i sitt foretaksnavn. For sparebankstiftelser gjelder reglene i §§ 2d-1 til 2d-5 for så vidt annet ikke er fastsatt i §§ 2d-7 til 2d-9.

(3) Kongen kan gi nærmere regler om sparebankstiftelser og deres virksomhet.

§ 2d-7 Vedtekter. Generalforsamling

(1) I vedtektene for en sparebankstiftelse skal det fastsettes at stiftelsen skal videreføre sparebanktradisjonene og ha et langsiktig og stabilt formål med sitt eierskap i sparebanken eller den omdannede banken, eller i det holdingselskap som er morselskap i det finanskonsern banken inngår i. Tilsvarende gjelder i forhold til eierandeler ervervet i annen bank ved ombytting av slike eierandeler i tilfelle av sammenslåing av den sparebank som opprettet stiftelsen, og en annen bank.

(2) Vedtektenes bestemmelser om generalforsamlingens sammensetning og valg av medlemmer skal samlet avspeile kundestrukturen i den sparebank som opprettet stiftelsen, andre interessegrupper og samfunnsmessige interesser knyttet til sparebankstiftelsens virksomhet.

(3) Bestemmelsene i § 2b-26 om generalforsamlingen gjelder tilsvarende for sparebankstiftelser. I vedtektene kan det fastsettes strengere flertallskrav for vedtektsendringer og grense for det antall stemmer et medlem kan avgi på generalforsamlingen.

§ 2d-8. Sparebankstiftelsers virksomhet

(1) En sparebankstiftelse kan utstede egenkapitalbevis etter reglene i § 2d-4 fjerde ledd. Stiftelsen kan også ta opp lån tilsvarende inntil 10 prosent av stiftelsens egenkapital. Vedtak om opptak av lån treffes av generalforsamlingen med flertall som for vedtektsendring.

(2) Vedtak om salg av egenkapitalbevis eller aksjer tilført sparebankstiftelsen da den ble opprettet, treffes av generalforsamlingen med flertall som for vedtektsendring, med mindre det i vedtektene er fastsatt strengere flertallskrav. Det samme gjelder egenkapitalbevis eller aksjer ervervet ved ombytting av slike aksjer og egenkapitalbevis i tilfelle av sammenlåing av finansinstitusjoner. Midler som frigjøres ved salget kan etter vedtektsendring om nedsettelse av grunnfondskapitalen disponeres som overskuddsmidler etter tredje ledd.

(3) En sparebankstiftelse kan etter reglene i § 2b-27 benytte årets overskudd til gaver til allmennnyttige formål, særlig for å fremme utviklingen i områder hvor den kapital som er tilført stiftelsen da den ble opprettet er frembrakt, eller til avsetning til et gavefond med samme formål. Har stiftelsen utstedt eierandelskapital, gjelder dette bare overskudd som er tilordnet grunnfondskapitalen etter § 2b-18.

§ 2d-9 Sammenlåing, avvikling mv. av sparebankstiftelser

(1) Bestemmelsene om avvikling og sammenlåing i § 2d-5 første og annet ledd gjelder tilsvarende for sparebankstiftelser.

(2) Bestemmelsene i § 2d-5 tredje ledd gjelder også for sparebankstiftelser, likevel slik at en sparebankstiftelses samlede eierandel i en bank anses også å omfatte aksjer eller egenkapitalbevis som eies av annen sparebankstiftelse som stiftelsen har vedtektsfestet samarbeid med.

(3) Kongen kan gi nærmere regler om sammenlåing og avvikling av sparebankstiftelser.

§ 2d-10 Overgangsregler

(1) Har foretaket overkursfond på det tidspunkt loven trer i kraft, skal midlene i overkursfondet regnes som overkursfond i forhold til § 2b-1 fjerde ledd.

(2) Forskrift 7. februar 2001 nr. 108 om grunnfondsbevis i sparebanker, kredittforeninger og gjensidige forsikringsselskaper § 25 skal fortsatt gjelde for grunnfondsbeviskapital som en finansinstitusjon har på det tidspunkt loven trer i kraft, med mindre vedtak om fusjon er truffet av generalforsamlingen med et flertall som kreves ved vedtektsendring og som også omfatter minst to tredeler av de stemmer som avgis av, eller på vegne av, grunnfondsbeviserne.

§ 3-6 annet ledd første punktum skal lyde:

Er foretaket organisert på annen måte enn som aksjeselskap eller allmennaksjeselskap, gjelder reglene i kapittel 2c.

III

I lov 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsvirksomhetsloven) gjøres følgende endring:

§ 4-2 oppheves.

IV

Ikrafttredelse og overgangsregler

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. De enkelte bestemmelser kan settes i kraft til ulik tid. Kongen kan fastsette overgangsregler.

Oslo, i finanskomiteen, den 4. juni 2009

Reidar Sandal

leder

Alf E. Jakobsen

ordfører

